

NEU

Grammatik & Konversation

Deutsch für türkischsprachige Lernende

- › Mit Konjugationstabellen zu den unregelmäßigen Verben
- › Alles über Präpositionen, Konjunktionen, Wörter und Sätze
- › Moderne deutsche Sprache
- › Die Wortarten richtig verwenden
- › Sätze korrekt bilden
- › Authentische Beispielsätze

AHMET BERGMANN

Giderek artan turizm potansiyelimiz her yıl milyonlarca Alman turisti ülkemize çekiyor. Tarih boyu Türkler ve Almanlar sıcak ve samimi iletişim kurdular. Bugün Almanya Türkiye'nin en büyük ticari ortağıdır. Avrupa'da en çok Türk nüfusu Almanya'da yaşıyor. Türkiye'de Almanca ve Almanca bilmek her gün biraz daha önem kazanıyor. Tüm bu bağlar Almanca konuşabilmeyi ve anlayabilmeyi zorunlu kılıyor.

Grammatik und Konversation: Almanca'nın zorluğundan yakınan öğrenenler için konular ve dersler kolay anlaşılacak bir Türkçe ile yazıldı. Konular, dersler ve kurallar hem almanca hem Türkçe verilen örnek cümlelerle zenginleştirildi. Hiçbir detay göz ardı edilmedi ve istisna durumların altı çizildi. Bu kitap daha önceden Almancayla tanışmış, belirli bir Almanca birikimi olan öğrenenler için Almancayı geliştirmek adına eşsiz bir kaynaktır. Bu kitap sayesinde konuşmalarınız ve yazmalarınız dilbilgisi açısından hatasız olacaktır. Kitapta bulunan sayısız örnek cümleler sayesinde bağımsız olarak kendi cümlelerinizi kurabileceksiniz.

Kitabın Özellikleri

- Açık ve anlaşılır gramer kuralları
- Almanca<->Türkçe karşılaştırmalı örnek cümleler
- Detaylı anlatılan konular
- Modern Almanca

Elinizdeki bu kitap kendi kendine Almanca öğrenmeye çalışan bağımsız bireyler için, Almanya'da yaşayan Türkler için ve lisede ya da üniversitede Almanca eğitimi alan öğrenciler için ideal bir referans kaynağıdır.

Ahmet Bergmann

Anadolu Üniversitesi Yabancı Diller & Ruhr Universität - Bochum

Almanya ile sıcak ve samimi ilişkilerimiz çok eski tarihlere dayanır, Kurtuluş Savaşı ve 1.Dünya Savaşı yıllarında Almanya en yakın müttefikimizdi. Yeni Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra da Almanya ile dostluğumuz devam etmiştir. Yıllardan beri Almanya en büyük ticari ortağımızdır. Bir Akdeniz Türkiye'ye gelen turist sayısı karşılaştırıldığında Almanya ilk sırada yer alır. Halen ülkemizi her yıl milyonlarca alman turist ziyaret etmektedir. Bu yüzden Almanca bilen birinin asla işsiz kalmayacağı bir ülkede yaşıyoruz. Güçlü sanayisi ve ekonomisi ile Almanya, Avrupa Birliği'nin lokomotifidir. Almanya ve Almanca Avrupa'nın geleceğidir.

Ülkemizde yüzlerce firma Almanca bilen personel istihdam ediyor. Akıcı ve düzgün Almanca konuşabilen kişiler bu firmalarda rahatlıkla çalışabilir. Almanca konuşmak kadar yazmak da önemlidir. Birçok uluslararası firmamız Alman firmalarıyla yazışmalarını yönetecek kişilere ihtiyaç duymakta. Bu kitap sayesinde hatasız Almanca konuşabilecek ve yazabileceksiniz. Almancanızı geliştirecek, Alman dilinin yapısını ve işleyişini öğreneceksiniz. Bu kitapta dersler anlaşılır bir Türkçe ile anlatıldıktan sonra hem Türkçe hem Almanca örnek cümlelere yer verilerek dersler çabuk kavranır hale getirilmiştir.

Ülkemizde her bireyin mutlaka Almanya'da yaşayan tanıdığı/tanıdıkları vardır. Almanya ülkeye girecek yabancılara Almanca bilme şartı koymakta. Bu kitap sayesinde tüm Almanca sınavlarından başarıyla geçebileceksiniz.

Bu kitap Almanca eğitimi veren lise ve dengi okullarda okuyanlar; üniversitelerin hazırlık ve 1. Sınıfında öğrenim görenler, Almanya'da yaşayan Türkler ve Almancasını geliştirmek, ilerletmek isteyen herkes için idealdir.

Almancada kavramlar ve terimler

Kitaptan maksimum düzeyde faydalanmak için lütfen aşağıdaki kavram ve terimleri iyice anladığınızdan emin olun. Ders içinde bu terimlerin geçtiği yerlerde tekrarlamadan kaçınmak için bu almanca kelimeleri yeniden açıklamayacağız.

Örneğin:

Almancada eril(maskulin) isimlerin artikeli(tanımlık) “der” olur.

Almancada maskulin isimlerin artikeli “der” olur.

Anlatımlarımız birinci örnekte olduğu gibi değil, ikinci örnekte olduğu gibi olacaktır.

Kavramları ve terimleri tanıyalım...

Maskulin: Almanca’da artikeli “der” olan isimlere denir **d.h.** der Mann, der Flamingo usw.

Feminin: Artikeli “die” olan isimlere feminin isim denir **d.h.** die Frau, die Klinik usw.

Neutral: Artikeli “das” olan isimlere neutral(nötr) yani cinsiyetsiz isim denir **d.h.** das Auto, das Mädchen usw.

Singular: Tekil isimlere denir. Sayı olarak tek bir varlığı karşılayan isimlerdir **d.h.** der Lehrer, eine Frau, kein Mensch usw.

Plural: Anlamında, yapısında çoğul varlığı karşılayan isimlerdir **d.h.** die Eltern, die Fragen usw.

Der-wörter: Türkçe’ye “der-kelimeleri” diye tercüme edebiliriz. Bunlar çekimlenirken aynı belirli artikeller gibi davranış gösteren tanımlıklardır.

dieser	bu
jeder	her bir, her (sadece tekil)
jener	O,şu
mancher	bazı
solcher	böyle
welcher	hangi
alle	bütün (jeder’in çoğulu)

Ein-wörter: Bu gruba ein(bir) ve kein(değil, yok, hiç) girer. Aynı zamanda aitlik zamirleri de bu gruba girer.

mein (benim)	unser (bizim)
--------------	---------------

dein (senin, samimi)	euer (sizin, çoğul)
sein (onun)	ihr (onların)
ihr (onun)	Ihr (sizin, resmi)
sein (onun)	

Futur I: gelecekte yapmayı planladığımız işler için kullanırız.

Örneğin: ich werde ein Buch kaufen.

Futur II: Planladığımız bir işi gelecekte yapmış olacağımızı belirtmek için kullanırız. Ancak bir eylemi yapmış olacağımızı belirttiğimiz için bu zamana **Futur Perfekt** de denir. Bu zaman geçmişte kalan eylemleri anlatırken kullandığımız Perfekt'in gelecek zaman versiyonudur.

Örneğin: ich werde das Buch „Auf Deutsch Bitte. Deutsch als Fremdsprache für Türken“ gekauft haben.

Lokal: yerel, bölgesel demektir. Almancada bazı edatlar ve kavramlar bir yer ismi ile kullanım gerektirir.

Temporal: zamansal, Almancada bazı edatlar, kelimeler ve terimler zaman bildiren bir kelime ya da kavramla kullanım gerektirir.

Infinitiv: Mastar, fiilin çekim eki almamış halidir ör: kaufen

Stamm: kök demektir. Fiilin hiçbir ek almamış halidir. Ör: *kaufen* fiilinin kökü => *kauf*

Hauptsatz: Tamamı okunduğu zaman bir yargı, haber bildiren cümlelerdir. Türkçeye ana cümle olarak tercüme edilir.

Nebensatz: Tamamı okunduğu zaman bir yargı, haber, sonuç bildirmeyen cümlelerdir. Nebensatz'lar tek başına bir anlam ifade etmezler ama Hauptsatz'lar tek başına bir haber bildirir.

Vergangenheit: Geçmiş zaman demektir. Kısaca şu an itibarı ile geride kalan bütün zamanlar *Vergangenheit* olur.

Konjunktion(Bağlaç): Anlam bütünlüğünü sağlamak adına cümleleri birbirine bağlamak için kullanılan kelimelerdir. *örneğin:* als, wenn usw.

Perfekt

Almancada var olan bir gerçek zaman biçimidir, ge-form olarak bilinir.

Wemfall(Dativ; 3.Fall) ismin –e ve –de hali

Wesfall(4.Fall; Genitiv): İsmi –in hali

Wenfall(2.Fall; Akkusativ): ismin –i hali

Präposition(önpozisyon): edat, bir kelimenin önünde durak ek. Ama bazıları bir isim veya zamirden sonra gelir.

Kullanılan ikonlar ve anlamları

Aşağıda kitapta kullanılan ikonlar ve anlamları verilmiştir. Bu ikonların geçtiği yerlere biraz daha dikkat etmeniz önerilir.

Bu ikonu gördüğünüz bölümü anlayıncaya kadar çok kez okuyunuz. Bu ikon anlatılan konuda dikkat edilmesi gereken bir detayın geçtiğini belirtir.

Highlighter ikonu; Ders çalışırken önemli gördüğümüz kısımları belirginleştirmek üzerine genelde sarı veya turuncu renkli, kalın uçlu kalemle çizeriz. Bu ikonun geçtiği yerlerde kendi önemli bulduğumuz kısımları belirginleştirdik. Buna bağlı kalmayıp siz kendiniz ayrıca önemli gördüğünüz kısımların üzerini kalın uçlu sarı ya da turuncu renkli kalemle çizin.

Not al ikonu: Bu ikonun geçtiği yerlerde konuyu daha iyi kavramanıza yardımcı olmak için size kayda değer bilgiler verdik.

Bilgi ikonu: Bu ikonun geçtiği yerlerde dersle alakalı bilmeniz gereken bir bilgi verildiğini belirtir. Bu ikonun bulunduğu bölümü iyice anladığınızdan emin olana kadar dersi tekrar ediniz.

İstisna ikonu: Anlatılan konuda kural dışında kalan istisnai durumların olduğunu belirtir.

Grammar ikonu: Doğru yazım için bir dilbilgisi kuralının geçtiğini belirtir.

İçindekiler(Inhaltsverzeichnis)

1	Şahıs zamirleri(Personalpronomen)	1
	<i>(Kasus, Wer oder was? Wessen? Wem? Wen oder was?)</i>	
2	Artikeller(Artikel)	4
	<i>(der, die, das) (ein, kein)(feminin, maskulin, neutral, plural) (bestimmt, unbestimmt, unbestimmt negativ)</i>	
3	Belirli artikeller(bestimmte Artikel)	7
	<i>(dieser[m], jeder, welcher, jener, mancher, solcher)</i>	
4	Belirsiz artikeller(Unbestimmte Artikel)	10
	<i>(ein, kein)</i>	
5	İsmin halleri(Deklination der Substantiv)	14
	<i>[Durum(Fall), Nominativ(1.Fall,werfall), Akkusativ(2.Fall,wenfall),Dativ(3.Fall,wemfall), Genitiv(4.Fall,wesfall)]</i>	
6	Aitlik artikelleri(Possessivartikel)	17
	<i>(mein-, dein-, sein-, ihr-, sein-, uns(e*)r-, eu(e*)r-, ihr-, Ihr-)</i>	
7	Füiller ve fiil çekimleri(Verben und ihre Deklinationen)	22
	<i>[Ayrılabilen füiller, Ayrılamayan füiller, Geçişli füiller, Geçişsiz füiller, Dativ füiller, Genitiv füiller, Dönüşlü füiller, Edat alan füiller(achten auf, denken an etc.), Doğa füilleri(regnen, donnern etc.)]</i>	
8	Der Nominativ(Werfall)	27
9	Der Akkusativ(Wenfall)	30
10	Der Dativ (Wemfall)	34
11	Der Genitiv(Wesfall)	39
12	Düzenli füiller(regelmäßige Verben)	44
13	Füiller ve halleri(Verben und ihre Besonderheiten)	48
	<i>(Infinitiv, Partizip Präsens und Partizip)</i>	
14	Ayrılabilen ve Ayrılamayan füiller(trennbare und untrennbare Verben)	53
	<i>(z.B.: aus + gehen = ausgehen – dışarı gitmek; ver + kaufen = verkaufen – satmak)</i>	
15	KARIŞIK FİİLLER(gemischte Verben)	57
	<i>(Brennen, kennen, wenden, denken, wissen usw.)</i>	
16	HABEN (das Verb „haben“)	59
17	Kuvvetli Füillerin Çekimi(Konjugation der starken Verben)	63
	<i>(sprechen: Er spricht, sie spricht, es spricht, du sprichst etc.)</i>	
18	SIFAT ÇEKİMLERİ(Deklination von Adjektiven)	69
	<i>[Belirli Artikel ile Sifat Çekimi: z.B.: der Tag, der warme Tag(nominativ)]</i>	
19	SIFATLARIN DERECELENDİRİLMESİ(Steigerung der Adjektive)	74
	<i>(Der Positiv, der Komparativ, der Superlativ)</i>	
20	TEKİL ve ÇOĞUL İSİMLER(Mehrzahl und Einzahl)	81
	<i>Plural/Mehrzahl(Çoğullar) Singular/Einzahl(Tekil isimler)</i>	
21	BİLEŞİK İSİMLER(Zusammengesetzte Nomen)	86
	<i>Substantiv+ Substantiv (der Mülleimer); Adjektiv + Substantiv (die Großeltern); Substantiv + adjektiv (luftleer); Verbstamm + Substantiv (die Waschmaschine); Präposition + Substantiv (der Vorort); Präposition + verb (runterspringen[şağı atlamak]); Adjektiv + adjektiv (hellblau)</i>	
22	SORU KELİMELERİ(FRAGEWÖRTER)	89
	<i>(Wie, wo, was etc.)</i>	
23	“DAS” İŞARET ZAMİRİ(das)	96
24	EDATLAR(Präpositionen)	98
	<i>(in, nach, bis, über, von)</i>	
25	İlgi Cümleleri(der Relativsatz)	105
	<i>Edatlar(mit, auf usw.) ilgi zamirinden ayrı tutulamaz. Z.B.: Ist das der Mann, mit dem du gesprochen hast? Relativsatz tamamlanmalıdır. z.B.: Ist der Mann, mit dem?(yanlış) Ist der Mann, mit dem du gesprochen hast?(doğru)</i>	
26	Tüm Pasif Yapı(Alle Passive Struktur)	113
	<i>z.B.: Çocuğu(aktifte) => Çocuk(pasifte); Ich sehe dich => du wirst gesehen</i>	

27	Imperativ (Emir Kipi)	120
	<i>Emir kipini emir/talimat vermek veya isteklerimizi/taleplerimizi ifade etmek için kullanırız. Emir kipinde bir fiilin hangi eki alacağı kime hitap ettiğimize bağlıdır</i>	
28	N-Deklination	123
	<i>N-Deklination anadili almanca olmayan ama almanca konuşmak isteyen kişilere bir labirentin içinden çıkmak kadar zor gelebilir. Neden böyle? N-Deklination nedir?</i>	
29	Konjunktiv II	128
	İsimlerin artikelini tahmin etmek (um Artikel des Nomens zu fühlen)	142
	<i>Almanca öğrenenlerin başını en çok ağrıtan problem belki de isimlerin cinsiyeti. Binlerce ismin artikelini tek tek öğrenmeye bir ömür yetmez. Bazen tahmin etmekten başka çaremiz kalmıyor, ama doğru tahmin etmeliyiz.</i>	
30	Cümle Kurulumu (der Satzbau)	148
	Almancada Tarihler ve Zamanlar (deutsche Terminen und Zeiten)	154
31	Almanca Kelimelerde Vurgu (Die Betonung der Wörter)	160
	<i>ge-, ver-, zer-, er-, ve ent- gibi belirli kısa öneklerle başlayan kelimelerde vurgu önekten sonraki hecede olur</i>	
32	“als” ve “wenn” ile yan cümleler (nebensätze mit als und wenn)	162
33	Das Pronomen es („es“ zamiri)	166
	<i>„Es“ zamirinin Almancada birden çok görevi vardır. Bazı durumlarda es zamiri cümlenin birinci ya da üçüncü pozisyonunu işgal eder. Bazen es kullanmak zorunludur bazen isteğe bağlıdır.</i>	
34	„sein“ fiili (Das Verb „sein“)	172
	<i>Grammer açısından “sein” oldukça ilginç bir fiildir. Bir çok cümlelerde asıl fiil olarak kullanılmasının yanı sıra Perfekt cümlelerde yardımcı fiil olarak da kullanılır.</i>	
35	Her zaman dişil olan isimler (die/eine)	177
	<i>Sonu -heit, -keit, -tät, -ung, -schaft ekleriyle biten isimler - Örnekler: die Freiheit, Schnelligkeit, Universität, Zeitung, Freundschaft</i>	
36	Sıfat fiiller (Partizip I)	179
37	Şimdiki Zaman (Das Präsens)	182
	Dativ alan edatlar (Präpositionen mit Dativ)	185
38	Edat alan fiiller (Verben mit Präpositionen)	190
	<i>Bu derste hangi fiilin hangi edatı alacağını öğreneceğiz. Dersi takip ederken edatların cümle içinde ve isimlerle kullanımına dikkat edelim. Hangi edatlar hangi hal gerektiriyor kavramaya çalışalım.</i>	
39	Aktarım Cümleleri (Konjunktiv I)	196
40	Almancada Edatlar (Präpositionen)	206
	<i>Edatlar bir dilde en çok kullanılan kelimeler arasında yer alır.</i>	
	<i>Er bleibt bis nächste Woche. O gelecek haftaya kadar kalıyor.</i>	
	<i>Die Liebe geht durch den Magen. Erkeğin kalbine giden yol midesinden geçer.</i>	
40	Partikeln (ilgeçler)	240
	<i>(aber, also, doch, doch mal, denn etc.)</i>	
41	Ein besonderes Verb „lassen“	244
42	Modale Verben	247
	<i>können, dürfen, müssen, mögen, wollen, sollen</i>	
43	Ausführliche Liste der unregelmäßigen Verben	254

Ders 1:

ŞAHİS ZAMİRLERİ(PERSONALPRONOMEN)

Durum Soru:	Tekil (Singular)				
	1. Tekil şahıs.	2. Tekil şahıs.	3. Tekil şahıs eril	3. Tekil şahıs dişil	3. tekil şahıs cinsiyetsiz
Nominativ Wer oder was?	ich (ben)	du (sen)	er (o)	sie (o)	es (o)
Genitiv Wessen?	meiner (benim)	deiner (senin)	seiner (onun)	ihrer (onun)	seiner (onun)
Dativ Wem?	mir (bana)	dir (sana)	ihm (ona)	ihr (ona)	ihm (ona)
Akkusativ Wen oder was?	mich (beni)	dich (seni)	ihn (onu)	sie (onu)	es (onu)

Kasus Frage:	Plural (Çoğul)		
	1. Şahıs çğl.	2. Şahıs çğl.	3. Şahıs çğl.
Nominativ Wer oder was?	wir (biz)	ihr (siz)	sie (onlar)
Genitiv Wessen?	unser (bizim)	euer (sizin)	ihrer (onların)
Dativ Wem?	uns (bize)	euch (size)	ihnen (onlara)
Akkusativ Wen oder was?	uns (bizi)	euch (sizi)	sie (onları)

Yukarıdaki tabloya dikkatli baktığımızda 3.tekil dişil şahıs zamiri ile 3.çoğul şahıs zamirinin çekimlerinin Dativ hariç aynı olduğunu rahatlıkla fark edersiniz. Bu benzerliği yukarıdaki tabloda sarı arka zemin rengiyle, farkı ise mavi yazı rengiyle belirttik. Artı aşağıdaki ayrı bir tabloda gösterdiğimiz 2.tekil şahıs nazik hitap zamiri ile 3.çoğul şahıs zamirin çekimleri arasındaki tek farkın nazik hitap şeklinin ilk harfinin her durumda büyük yazıldığını fark etmiş olmalısınız.

Bir diğer kafa karıştıran zamir ise ikinci çoğul şahıs zamiri “ihr”. Bunu doğru kullanmanın mantığı şu şekildedir:

Eğer sizi dinleyen bir kitleye (seyirci, öğrenci, grup vs.) hitap ediyorsanız “ihr” yok eğer tanımadığınız ya da aranızda resmiyet bulunan ya da saygı gösterdiğiniz birine hitap ediyorsanız “Sie” zamirini kullanıyoruz

1. Nazik hitap **Sie** ile üçüncü çoğul şahıs zamiri **sie**'nin çekimi aynıdır. Tek fark nazik hitabın ilk harfinin her durumda(Nom./Akk./Dat./Gen.) büyük yazılmasıdır.

2. “siz” demek için bir kitleye sesleniyorsanız “ihr”, aranızda resmiyet olan birine sesleniyorsanız “Sie” kullanmalısınız.

Kafanızın karışmaması için bunu ayrı bir tabloda veriyoruz. Türkçemizde olduğu gibi Almandada da nazik hitap vardır. Almandada nazik hitap 3. çoğul şahıs zamirinin baş harfi büyük yazılarak oluşturulur. Nazik hitap şeklini çoğuldan ayırt etmek için zamirin baş harfine bakarız. Çünkü nazik hitap cümlelerin neresinde olursa olsun baş harfi büyük yazılır. Buna göre “Sie” nazik hitap zamirinin çekimi aşağıdaki gibidir.

Nom.	Sie (<i>siz</i>)
Akk.	Sie (<i>sizi</i>)
Dat.	Ihnen (<i>size</i>)
Gen.	Ihrer (<i>sizin</i>)

Ders 2:
ARTIKELLER(Die Artikel)

Almancada 3 tane artikel bulunur(der, die, das). Her ismin kendine ait bir artikeli vardır. Bu artikellerin bir ismin önünde bulunması o ismi bilinen(belirli) kılar **d.h.** das Auto, der Mann. Almanca artikelleri cinsiyet konusu değil gramer konusu olarak görür. Şimdi bu artikeller neler inceleyelim:

“der” Artikeli

Bu artikelin hangi tür isimlere ait olduğunu anlamak için bir deyim oluşturalım “er kişi der kişidir ya da erkek adam der olur” bu uydurduğumuz deyimlerden anlayacağınız üzere der artikeli maskulin isimlerin önünde bulunur.

“die” Artikeli

Bu artikel dişil(feminin) isimlerin önünde bulunur.

“das” Artikeli

Bu artikel neutral isimlerin önünde bulunur. “das” artikeli canlı varlıkların dışında kalan nesnelere artikeli olarak da bilinir.Çünkü sadece nesnelere cinsiyeti olmaz. Almanlara göre bir kız çocuğu bile cinsiyetsizdir **das Mädchen**. Eski alman dilinde varlıkların cinsiyetleri artikellerle kesin olarak belirtilse de günümüzde o kadar önemli değildir. Günümüzde isimlere artikeller rastgele veriliyor, ama eskiden bir isme artikel verilirken ismin taşıdığı anlam dikkate alınırdı. Almancada güneş kadına, ay adama benzetilir.Güneş tıpkı bir kadın gibi hayat veren mutluluk veren bir dişi olarak görülür bu yüzden **die Sonne**’dir.Ay solgun yüzlü,hayattan bezmiş evini ve ailesini ihmal eden bir adama benzetilir bu yüzden **der Mond** dur.

Belirli ve Belirsiz Artikeller

singular	maskulin	neutral	feminin
bestimmt	der Lehrer	das Heft	die Regel
unbestimmt	kein Lehrer	ein Heft	eine Regel
unbestimmt negativ	kein Lehrer	kein Heft	keine Regel

Yukardaki tabloda singular isimlerin belirli ve belirsiz durumlarını gösterdik.

Almanca belirsiz çoğul isimlerin önünde “**ein**” belirsiz artikeli bulunmaz. Çünkü “**ein**” anlam olarak teklik ifade eder. Buna karşın “**ein**” artikelinin olumsuzu durumundaki “**kein**” artikeli çoğul isimlerle beraber kullanılabilir. Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz.

plural		
bestimmt	die	Lehrer, Hefte, Regeln
unbestimmt	Ø (artikel yok)	Lehrer, Hefte, Regeln
unbestimmt negativ	keine	Lehrer, Hefte, Regeln

Bir ismin artikelinin ne olduğunu ancak o ismi artikeliyle birlikte öğrenerek bilebiliriz ama yine de bazı isimlerin artikelinin isimlerin yapısından anlamak mümkündür.

İsimlerin artikeli tahmin etmek için ipucu:

- Sonu **-ung** ile biten bütün isimlerin artikeli "**die**" olur.

z.B.: die Zeitung, die Übung.

- Sonu **-or** ile biten bütün isimlerin artikeli her zaman "**der**" olur.

z.B.: der Senator, der Dictator

- Sonu **-chen** ile biten bütün isimlerin artikeli her zaman neutral(cinsiyetsiz) "**das**" olur.

z.B.: das Mädchen, das Brötchen. eki

-chen bir kelimeye **-cık** ile küçültme anlamı katar. "**das Brötchen=Ekmeçik**"

Bu şekilde daha bir çok ismin artikeli son ekinden tahmin edebiliriz:

→ **maskulin(der):** -or, -ling, -(i)ismus, -ig

→ **feminin(die):** -ung, -keit, -schaft, -(i)tät, -ik, -tion, -heit, -ei

→ **neutral(das):** -chen, -ma, -um, -ment, -lein, -tum

Doğrusunu söylemek gerekirse bunları bu şekilde hatırlamak çok zordur, bu zorluğu eklerin yerlerini değiştirip onları tek bir kelimeymiş gibi okuyarak aşabiliriz. Sizler için bu ekleri tek bir kelime haline getirmeye çalıştık.

Artikeli;

"der" olanlar için: der Ig-ling-or-(i)smus

"die" olanlar için: die Heit-ung-keit-ei-schaft-tion-(i)tät-ik

"das" olanlar için: das Tum-chen-ma-ment-um-lein

Belirli Artikeller(Bestimmte Artikel)

der Lehrer – den Lehrer – dem Lehrer – des Lehrers

Konu başlığından anlaşılacağı üzere belirli artikel bilinen demektir. Bir ismin önünde belirli bir artikel olması o ismi bilinen kılar, aşikar yapar. Belirli artikel denilince aklınıza hemen üç artikel der/die/das gelmelidir. Ancak bazı kelimeler der/die/das kadar açık ve net olmasa da bir ismi belirli kılar ve tıpkı der/die/das gibi çekimleri vardır. Dersin devamında bu tip kelimeleri inceleyeceğiz. Aşağıdaki ilk tabloda tekil belirli isimleri ikinci tabloda çoğul belirli isimleri çekimledik. Lütfen dikkatlice inceleyin.

Singular

Kasus(hal)	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ (1. Fall)	der Mann	die Frau	das Kind
Genitiv (2.Fall)	des Mannes	der Frau	des Kindes
Dativ (3. Fall)	dem Mann(e)	der Frau	dem Kind(e)
Akkusativ (4. Fall)	den Mann	die Frau	das Kind

Plural

Kasus (hal)	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ (1. Fall)	die Männer	die Frauen	die Kinder
Genitiv (2.Fall)	der Männer	der Frauen	der Kinder
Dativ (3. Fall)	den Männern	den Frauen	den Kindern
Akkusativ (4. Fall)	die Männer	die Frauen	die Kinder

Belirli artikeller sadece der/die/das değil demiştik. Aşağıdaki kelimeler de tıpkı belirli artikel gibi çekimlenir.

Kelime (Maskulin)	Kelime (Feminin)	Kelime (Neutral)	Anlamı
dieser(m)	diese(f)	dieses(n)	bu, bunlar
jeder	jede	jedes	her, her bir
welcher	welche	welches	hangi
jener	jene	jenes	şu,şunlar
mancher	manche	manches	bazı
solcher	solche	solches	böyle

z.B.:

"**Dieses** unerträgliche Weinen! Was ist denn los?!" fragt sich der Froschkönig, als er sich im kühlen Wasser des Brunnens ausruht.

'**Bu** dayanılmaz ağlayış! ne oluyor?!' diye sorar kurbağa prens kendine, çeşmenin serin suyunda dinlenirken.

Der Froschkönig verbringt **jeden** Tag im alten Brunnen.

Kurbağa prens **her** gününü eski çeşme başında geçirir.

Seit **jener** furchtbaren Verwandlung muss er immer in der Nähe vom Wasser bleiben.

O korkunç dönüşümden beri kurbağa prens her zaman suya yakın kalmalı.

An **manchen** Nachmittagen geht die schöne Prinzessin in den Wald, um am Rand des Brunnens zu sitzen.

Bazı öğleden sonraları güzel prenses çeşme başına oturmak için ormanın içine gider.

Aber **solch** einen Lärm hat sie noch niemals gemacht.

Ama prenses daha önce hiç **böyle** telaş etmemişti.

"Sag mir, **welchen** Dienst ich dir erweisen kann, liebe Prinzessin," sagt der Froschkönig.

Söyle bana "Sana **hangi** konuda yardım edebilirim, sevgili prenses" der kurbağa prens.

Die Prinzessin hat ihre goldene Kugel im Wasser verloren. Also verspricht sie dem Froschkönig **alle** ihrer Besitztümer, wenn er die Kugel zurückbringt.

Prensес altın topunu suda kaybetti. Bu nedenle kurbağa prene eğer topunu geri getirirse **bütün** servetini ona vereceğine dair söz verir.

Dieser Zug fährt zum Flughafen Manchester

Bu tren Manchester hava alanına gidiyor.

Jeder kann das.

Bunu herkes(her bir kişi) yapabilir.

Du solltest **jede** Arbeit am Computer sichern.

Bilgisayarda yaptığın **her** işi kaydetmelisin.

Wir gehen bei **solchem** Wetter ans Meer und schwimmen wir mit Freunden.

Böyle havada denize gideriz ve arkadaşlarla yüzeriz.

Manche Leute gehen bei Rot über die Kreuzung.

Bazı(birçoğu) insanlar kırmızı ışıkta karşıya geçiyor

Yukarıda tablo halinde listelediğimiz ayrıca der-kelimeleri(der-Wörter) olarak da adlandırılan bu kelimeler cümle içinde ismin artikeli bulunmuyorsa artikelin yerini alır.

Durum(Fall)	maskulin	feminin	neutral	plural
Nominativ	dieser Mann	diese Frau	dieses Kind	diese Kinder
Akkusativ	diesen Mann	diese Frau	dieses Kind	diese Kinder
Dativ	diesem Mann	dieser Frau	diesem Kind	diesen Kindern
Genitiv	dieses Mannes	dieser Frau	dieses Kindes	dieser Kinder

Ders: 3

Belirsiz Artikeller(Unbestimmte Artikel)

Daha önceki dersimizde eğer bir ismin önünde artikel varsa **der Mann, das Kind** usw. o isim belirlidir demiştik. Buna karşın ismin önünde artikeli yoksa sadece ein/kein kelimeleri(ein-Wörter) varsa isim belirsiz bir isimdir. Belirsiz tanımlıklar diğer adıyla ein-kelimeleri(ein-Wörter) Almancada unbestimmte Artikel olarak adlandırılır. Belirsiz artikeller bir ismin önünde bulunur ve ismin durumu hakkında bilgi verir.

z.B. ein Lehrer; bir öğretmen, her hangi bir öğretmen... Bu şekildeki ifadelerde kimden bahsedildiği tahmin edilemez, çünkü **ein** bir ismi belirsiz yapar. “**ein**” belirsiz artikeliyle ilgili aşağıdaki tabloyu dikkatlice inceleyiniz.

Durum(Fall)	maskulin	feminin	neutral	plural*
Nominativ	ein Mann	eine Frau	ein Kind	Kinder
Akkusativ	einen Mann	eine Frau	ein Kind	Kinder
Dativ	einem Mann	einer Frau	einem Kind	Kindern**
Genitiv	eines Mannes	einer Frau	eines Kindes	Kinder

* Çoğul isimlerin önünde **ein** bulunmaz.
 ** Çoğul isimler belirsizlik durumunda yine **-n** ve(ya) **-en** takısını alır.

Tablodan açıkça anlaşıldığı gibi ein kelimesi artikeller(der/die/das) gibi çekimlenir, ismin hallerini alır. Ancak farklı olarak çoğul isimlerin önünde asla bulunmaz. Bunun nedeni Almancada ein Autos(bir arabalar), ein Kinder(bir çocuklar) usw. diyemeyiz. Çünkü çoğul tek değildir. Buna rağmen çoğulun Dativ durumunda isim yine **-n** ve(ya) **-en** takısını alır.

“ein” belirsiz tanımlığının kullanımına ilişkin aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

maskulin Ein Freund eines Freundes von mir hat einem Hund einen Fußtritt gegeben.(Benim bir arkadaşımın arkadaşı bir köpeğe tekme attı.)
feminin Eine Freundin einer Freundin von mir hat einer Katze eine lebendige Maus gegeben.(Benim bir arkadaşımın bir arkadaşı bir kediye canlı bir fare verdi.)
neutral Ein Kind aus der Schule hat einem anderen Kind ein Bilderbuch gestohlen.(Okul dışından bir çocuk başka bir çocuğa bir resim defteri çaldı.)

Kein artikeli (der Artikel “kein”)

“Kein” artikeli “ein” artikeli gibi belirsiz bir tanımlık olmasına rağmen daha esnektir ve tıpkı belirli bir artikel gibi çekimlenir. “**ein**” artikeli çoğul bir ismin önünde bulunamıyordu ancak “**kein**” artikeli çoğul bir ismin önünde bulunabilir ve ismin ne olduğu ya da ne olmadığı hakkında net bilgiler verir.

Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz.

Durum(Fall)	maskulin	feminin	neutral	plural
Nominativ	kein Mann	keine Frau	kein Kind	keine Kinder
Akkusativ	keinen Mann	keine Frau	kein Kind	keine Kinder
Dativ	keinem Mann	keiner Frau	keinem Kind	keinen Kindern
Genitiv	keines Mannes	keiner Frau	keines Kindes	keiner Kinder

Ist das **ein** Auto? - Nein, das ist **kein** Auto, sondern **ein** Fahrrad.
(Bu bir araba mı? –Hayır, bu bir araba **değil**, bilakis(ama, aksine) **bir** bisiklet.)

Ist das **ein** Tisch? - Nein, das ist **kein** Tisch, sondern **eine** Lampe.
(Bu **bir** masa mı? –Hayır, bu bir masa **değil**, bilakis(ancak) **bir** lamba)

Sind das **_** Tische? - Nein, das sind **keine** Tische, sondern **_** Lampen. (Çoğul !!!)
(Bunlar **_** masalar mı? –Hayır, bunlar **_** masalar **değil**, bilakis (fakat) bunlar **_** lambalar.)

İsmin Halleri(Deklination der Substantiv)

Başlarken...

Bu konuya geçmeden önce Türkçe ismin hallerini hatırlayalım: ismin –yalın hali(isim) –in hali(ismin) –e hali(isme) –i hali(ismi) ve –de hali(isimde). Bunlardan –in haline aitlik eki, –e haline yönelme hali ve –i haline de işaret, gösterme hali diyoruz. Bu hallerin Almanca karşılığı aşağıdaki gibidir.

Yalın hal	=	Nominativ
-i hali	=	Akkusativ
-e ve –de hali	=	Dativ
-in hali	=	Genitiv

Almanca dativ, Türkçe –de(bulunma) halini de kapsar **d.h.** bei meiner Tante, in der Türkei. Ayrıca bazı durumlarda dativ “kimin için” sorusuna cevap verir. Aslında “kimin için” ifadesi “kime” ifadesinin farklı bir şekilde söylenmesidir.

z.B.:

- Für wen hat deine Mutter diesen Kuchen gemacht?
- Sie hat meinem Vater(für meinen Vater) einen großen Kuchen gemacht.

Halleri inceleyelim...

Yalın hal = Nominativ

Nominativ ismin değişikliğe uğramamış, ek almamış halidir. Nominativ konusunu daha iyi anlamak için **der Name** (isim) kelimesini akılda tutabilirsiniz.

z.B.: der Mann(adam), das Auto(araba), die Frau(kadın)

İsmin -i hali = Akkusativ

Akkusativ ismin –i ekini almış halidir

z.B.: den Mann(*adamı*), das Auto(*arabayı*), die Frau(*kadını*)

Akkusativ durumda dikkat ettiyseniz sadece maskulin ismin artikeline bir değişiklik oldu.

Bir cümlede akkusativ bir nesne/isim varsa o cümle ne/neyi/kimi sorusuna cevap verir. Ayrıca yine içinde akkusativ bir nesne/isim bulunan cümle mutlaka haben yardımcı fiiliyle kurulur. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Ich lese ein Buch. (*Bir kitap okuyorum.*)

Ich mache den Abwasch. (*Bulaşıkları hallediyorum.*)

Ich sehe den Mann. (*Adamı görüyorum.*)

Akkusativ durumu daha iyi anlamak için şu kalıbı akılda tutabilirsiniz: **den Name** (ismi). İçinde Akkusativ hal bulunduran yukarıdaki cümlelerden ilki ne sorusuna, ikincisi neyi sorusuna ve üçüncüsü kimi sorusuna cevap verir. Şimdiki zaman (Präsens) ile kurulu bu cümleler sadece **haben** yardımcı fiiliyle **Perfekt** yapılabilir. Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz.

Ich habe ein Buch gelesen. (*Bir kitap okudum.*)

Ich habe den Abwasch gemacht. (*Bulaşıkları hallettim.*)

Ich habe den Mann gesehen. (*Adamı gördüm.*)

İsmin –e hali = Dativ

-e haline Almancada Dativ denir Türkçeden farklı olarak Dativ ayrıca bulunma durumunu da karşılar. Bu yüzden Dativ'e hem ismin –e hali hem –de hali diyebiliriz. Dativ nerede(wo) ve kime(wem) sorularına cevap verir. Bundan başka Dativ gerektiren hem isimler hem de edatlar (präpositionen) vardır. Bunlara sonraki dersimizde ayrıca değineceğiz. Dativ Almancada 3.Fall ya da wemfall olarak adlandırılır. Dativ durumu anlamak için şu kalıbı akılda tutabilirsiniz: **dem Name** (isme)

z.B.:

dem Mann (*adama*), dem Auto (*arabaya*), der Frau (*kadına*)

ich danke dem Mann für das Geschenk. (*Hediye için adama teşekkür ediyorum.*)

ein LKW stieß zu meinem Auto. (*Bir kamyon benim arabama çarptı.*)

Hab ich Euch nicht gesagt, dass mancher lebt und nicht wiederkommt, und mancher tot ist und doch wiederkommt?

Sag ihm viele Grüße von mir. (*Ona benden çok selam söyle*)

İsmi –in hali = Genitiv

Almanca Genitiv 4.hal (4.fall) ya da wesfall olarak adlandırılır. Türkçede Genitiv *ismin –in hali* karşılık gelir. İçinde genitiv bir isim bulunan cümle kimin sorusuna cevap verir. Bir cümlede Genitiv varsa dolaylı bir isim de var demektir. Genitiv durumu daha iyi anlamak için şu kalıbı akılda tutabilirsiniz: **des Mannes**

Örnekler:

das Geschenk **des Mannes** hat mir sehr gefallen. (*Adamın hediyesi çok hoşuma gitti.*)

die linke Tür **meines Autos** ist kaputt gegangen. (*Arabamın sol kapısı bozuldu.*)

die Polizisten sind auf der Suche für die gestohlene Geldbörse **der** Frau. (*Polisler kadının çalınan cüzdanını arıyorlar.*)

Şimdi konuyu özetleme açısından tablo halinde der Mann kelimesinin tüm hallerine bakalım.

Durum(Fall)	
Nominativ(1.Fall,werfall)	der Mann
Akkusativ(2.Fall,wefall)	den Mann
Dativ(3.Fall,wemfall)	dem Mann
Genitiv(4.Fall,wesfall)	des Mannes

der artikeli ve **der Mann** kelimesi için ismin hallerini gördük. Diğer artikellerle birlikte daha fazla örnek verelim.

Durum(Fall)	maskulin	feminin	neutral	plural
Nominativ(1.Fall,werfall)	der Mann	die Frau	das Kind	die Kinder
Akkusativ(2.Fall,wefall)	den Mann	die Frau	das Kind	die Kinder
Dativ(3.Fall,wemfall)	dem Mann	der Frau	dem Kind	den Kindern
Genitiv(4.Fall,wesfall)	des Mannes	der Frau	des Kindes	der Kinder

İsmin hallerini oluştururken dikkat etmeniz gereken nokta **plural Dativ** ve **maskulin&neutral Genitiv** yapıdır. Plural Dativ durumda **die** artikeli **den** oluyor ve ismin sonuna ise **-n** takısı geliyor. Maskulin&neutral Genitiv durumda ise **der** ile **das** artikeli **des** oluyor ve ismin sonuna da ilaveten **-es** takısı geliyor.

Ders 6:
Aitlik Artikelleri(Possessivartikel)

Bu dersimizde almanca aitlik sıfatlarını öğreneceğiz. Aslına bakarsanız bu konu oldukça önemlidir. Çünkü günlük hayatta aitlik bildiren cümleleri oldukça çok kuruyoruz. Aitlik denilince aklınıza sahiplik gelmelidir. Kimin neye sahip olduğunu aitlik sıfatlarıyla bildiririz. Eğer bu konuyu adamakıllı kavrayamazsak bir şeyin kime ait olduğunu ifade edemeyiz. Bu sıfatlar: benim, senin, onun vs.

Wie ist sein Name? Wie ist Ihr Name?

Bunlara sıfat diyoruz çünkü bunlar bir ismin önünde tıpkı sıfat gibi durarak farklı durumlarda farklı şekiller alabiliyor. Aitlik sıfatları kişi zamirlerinin değişime uğramış halidir.

Hoşunuza giden bir şey gördüğünüzde onun sizin olmasını istersiniz. Bazen onun başka birinin olmasını istersiniz bu yüzden bir dilde sahiplik bildirmek önemlidir. Aitlik sıfatlarının çekimiyle alakalı bir ipucu verelim:

Aitlik sıfatları ein-kelimeleri(ein-Wörter) gibi davranış gösterir.

Almanca	Türkçe
mein-	benim
dein-	senin
sein-	onun
ihr-	onun
sein-	onun
uns(e*)r-	bizim
eu(e*)r-	sizin(çoğul)
ihr-	onların
Ihr-	sizin(resmi)

*unsere ve euer'deki **e** harfi bazı durumlara ve isim türlerine bağlı olarak düşer.

İyelik(aitlik) Sıfatları

İyelik artikelinin kökünü doğru tahmin etmek onu çekimlemede önemlidir. er=>sein demek istediğiniz yerde du=>dein dememeye dikkat edin. Farklı eklere göz atalım.

Aitlik sıfat ekleri tablosu

	Nominativ	Akkusativ	Dativ	Genitiv
maskulin Singular	-	-en	-em	-es
neutral Singular	-	-	-em	-es
feminin Singular	-e	-e	-er	-er
Plural	-e	-e	-er	-er

Aitlik sıfat eklerini daha geniş ele alalım ve örnek cümleler verelim.

Nominativ

Cümlenin öznesidir. Bir cümlede nominativ haldeki öge eylemi(yüklemi) yapandır. Cümledeki özne yüklem ilişkisi önemlidir. Haller aitlik sıfatlarının ne işine yarar bir bakalım.

— **Mein Bruder arbeitet** als Ingenieur bei der Stadt. (Erkek kardeşim şehirde mühendis olarak çalışıyor.)

Cümlesini inceleyelim. *Bruder* eril bir isimdir (*der Bruder*) ve fiili üçüncü tekil şahıs zamirine göre çekimler — *arbeitet*.

Kız kardeşim olsaydı şu şekilde olacaktı:

— **Meine Schwester arbeitet** als Ingenieurin bei der Stadt. (Kız kardeşim şehirde mühendis olarak çalışıyor)

Akkusativ

Bir cümlenin dolaysız nesnesidir. Yüklem yaptığı işten etkilenen kişi, yer ya da her hangi bir şeydir. Akkusativ gerektiren edatları unutmayın: **bis, durch, entlang, für, gegen, ohne, um**. Eğer aitlik sıfatlarını Akkusativ’de kullanırsak şu şekilde olmalı:

—Hast du **mein Buch** gesehen? (Kitabımı gördün mü?)

Neden mein? Çünkü *das Buch*.

Aradığım köpeğim olsaydı aşağıdaki gibi olacaktı:

—Hast du **meinen Hund** gesehen? (Köpeğimi gördün mü?)

Dativ

Cümlede kişi, nesne, yer ya da herhangi bir şey yerine geçen dolaylı nesnedir. Dativ durum gerektiren belirli fiiller vardır (**danken, helfen, gehören usw.**). Ayrıca dativ gerektiren edatlar da vardır: **ab, aus, ausser, bei, gegenüber, mit, nach, seit, von, zu.**

—Ich gebe **meinem Bruder** das Buch. (Kitabı **erkek kardeşime** veriyorum.)

Cümleye baktığımızda dolaysız nesne olan kitaptır ve erkek kardeşime veriliyor. Yani Dativ dolaylı nesne durumumda olur ve dolaysız nesneyi kendine alır. Kız kardeşim olsaydı cümle şöyle olacaktı:

—Ich gebe **meiner Schwester** das Buch. (Kitabı **kız kardeşime** veriyorum.)

Genitiv

Genitiv aitlik durumudur. Nasıl yani? Aitlik artikelinin aitlik hali mi?

Kesinlikle, ya benim kız kardeşim ya da erkek kardeşim bir şeyin sahibiyse. O zaman genitiv kullanmam gerekir. Tabii ki yine Genitiv edatlar vardır: **anstatt, ausserhalb, innerhalb, statt, trotz, während, ve wegen.**

—Die Freundin **meines Bruders** fährt einen roten Audi. (**Erkek kardeşimin** kız arkadaşı kırmızı bir Audi sürüyor.)

Kız arkadaş erkek kardeşimin, ancak o cümlenin öznesidir. Eğer arabayı kullanan benim kız kardeşimin erkek arkadaşı olsaydı cümle şu şekilde olacaktı:

—Der Freund **meiner Schwester** fährt einen roten Audi Q7 (Kız kardeşimin erkek arkadaşı kırmızı bir Audi Q7 sürüyor.)

Eğer aitlik artikelleri ile isim arasına sıfat eklersek mesela şöyle “benim genç kız kardeşim” o zaman sıfat eklerini kullanmamız gerekir, tıpkı daha önceki derslerde Ein-kelimeleri’nde yaptığımız gibi.

	Mask.	Fem.	Neut.	Plural.
Nom.	mein jünger er Bruder	meine jünger e Schwester	mein gross e Büro	meine neu e Freunde
Akk.	meine n jünger e Bruder	meine jünger e Schwester	mein gross e Büro	meine neu e Freunde
Dat.	meine m jünger e Bruder	meiner jünger e Schwester	meine m gross e Büro	meine n neu e Freunde n
Gen.	meine s jünger e Bruders	meiner jünger e Schwester	meine s gross e Büros	meiner neu e Freunde

Tekrar hatırlatalım iyelik sıfatlarını, iyelik ertikellerini iyelik zamirlerini ya da adı her neyse doğru çekimlemek için kök çok önemlidir. Örneğin üçüncü tekil şahıs zamiri için “sein” yerine ikinci tekil şahıs zamirinin “dein” iyelik artikelini kullanmamaya dikkat edin. Özellikle konuşarak kurulan iletişimde bu ayrıntı daha önemlidir. Eğer iyelik artikellerinin köklerini yanlış kullanırsanız *kimin neye sahip olduğu* karışır.

Kendini Testet:

1. Die Eltern achten viel besser auf _____ Kind. (onların)
2. Ich wohne bei _____ Eltern. (benim)
3. Gestern wollte ich mit _____ Vater sprechen. (onun,bayan)
4. Die Menschen wollen _____ Leben geniessen. (onların)
5. In _____ heutigen Gesellschaft gibt es viele Probleme. (bizim)
6. Ich habe ihm ein Geschenk zu _____ Geburtstag gekauft. (onun,erkek)
7. Kannst du mir mal _____ Auto für heute Abend leihen. (senin)
8. Ich bin mit _____ Entscheidung nicht einverstanden! (senin)
9. Hast du dich schon für _____ Geschenk bei _____ Tante bedankt? (senin)
10. Morgen will ich _____ Bruder in _____ Ferienhaus besuchen. (senin, onun)
11. Ich kann _____ Problem mit _____ Schwester gut verstehen. (onun, onun)
12. Willst du dir mal _____ Auto ansehen, das wir bei _____ Bruder in _____ Autohaus gekauft haben? (bizim, benim, onun)

Ders 7:

Fiiller ve Fiil ekimleri(Verben und ihre Deklinationen)

Zayıf Fiiller

Almanca fiiller temel olarak üç kategoriye ayrılır, bunlar:

1. Zayıf Fiiller(düzenli)
2. Kuvvetli Fiiller(düzensiz)
3. Karışık Fiiller

Bundan başka Almanca'da fiillerin diğer halleri de vardır. Bu dersimizde fiillerin yukarıdaki üç özelliği üzerinde duracağız. Sonraki dersimizde ise fiillerin diğer özelliklerini anlatmaya çalışacağız. Fiillerin diğer özellikleri ise şunlardır:

- Ayrılabilen Fiiller
- Ayrılamayan Fiiller
- Geçişli Fiiller
- Geçişsiz Fiiller
- Dativ Fiiller
- Genitiv Fiiller
- Dönüştü Fiiller
- Edat Alan Fiiller(achten auf, denken an)
- Kişidışı Fiiller(regnen, donnern)

Bu fiilleri sonraki dersimizde öğreneceğiz. Almanca fiil çekimi konusuna geçmeden önce bazı fiillerin kendine özgü çekimleri vardır. Bu fiiller çekimlenirken bazılarının fiil kökünde değişiklik olur, bazılarında harf düşmesi meydana gelir ve bazılarında ise kaynaştırma harfi eklenir.

Yanlış	Doğru
Wir sammelen	Wir sammeln
Wir wanderen	Wir wandern
Wir liefern	Wir liefern
Ich samme	Ich samm(e)le
Ich wande	Ich wand(e)re
Ich liefe	Ich lief(e)re

Yukardaki tabloda harf düşmesi gösteren ya da kaynaştırma eki alan bazı fiillerin çekimine örnekler verdik. Sol taraftakiler yanlıştır.

Fiillerin özelliklerine devam edelim...

» Almanca'da birçok fiil **-en** eki ile biter. Sonu **-ln** ya da **-rn** ile biten fiillerde “e” harfi düşer. Bunlar şahıslara göre çekimlenirken de “e” harfi düşer.(yukarıdaki tabloda sağ tarafta *sammeln, wandern, liefern* fiillerinin şimdiki zamanda “wir” ve “ich” zamirlerine göre çekimlerine bakınız.)

» Sonu **d, n, m, t** ile biten kelimeler, **-t** ve **-st** ile şahıs çekim eklerinde **d, n, m, t**

harfleri ile bu ekler arasına **-e** kaynaştırma harfi girer. Bakın **finden arbeiten, zeichnen, atmen** fiilleri d,n,m,t harfleriyle bitiyor. Aşağıda bu fiillerin şimdiki zamanda er, sie, es, du zamirlerine göre çekimlerini inceleyiniz.

bu harfleri akılda tutmak için “**dinamit**” kelimesinin sessiz harflerinden faydalanabilirsiniz.

z.B.: du arbeitest, er zeichnet, sie atmet du findest

Sonu **m** ve **n** harfleri ile bitmesine rağmen, eğer **m** ve **n** harfinden önce **l**, **r** ya da **h** harfi bulunuyorsa bu kural(yukardaki) geçerli değildir.

Bu sefer “lernen” fiilini ele alalım. Aşağıdaki örnekte gördüğümüz gibi bu fiil normal çekim ekini alıyor.

z.B.: lernen

du lernest(yanlış), du lernst (Doğru)

Fiilin kökü m/n harflerinden biriyle bitiyor ve m/n harflerinden önceki harf l/h/r ancak l/h/r harfinden önceki harf sesli bir harf değilse fiil düzenliymiş gibi çekimlenir. Artı fiil –t ve –st çekim ekinden önce yine e kaynaştırma harfini alır.

Yukarıdaki uyarıyı tam olarak kavrayamamış olabilirsiniz ya da bu uyarı size biraz karışık gelebilir o yüzden bir kaç örnek ile konuyu netleştirmeye çalışalım ve gelin **lernen** fiiline göz atalım:

lernen fiilinin kökü **n** ile bitiyor ve **n** harfinden önceki harf l/h/r harflerinden biri olan **r** harfi. Ancak **r** harfinden önceki harf sesli bir harf olan **e** harfi. Bu yüzden –st çekim ekinden önce araya –e kaynaştırma harfi girmez

z.B.: du lernest(yanlış), du lernst(doğru).

Ancak şimdi bu kez **zeichnen** fiilini ele alalım. Fiilin kökü m/n harflerinden biriyle bitiyor ve m/n harflerinden önceki harfler l/h/r, ancak l/h/r harflerinden önceki harf sessiz bir harf, bu yüzden zeichnen fiili kaynaştırma harfi alır. Araya –t ve –st çekim ekinden önce “e” kaynaştırma harfi girer.

z.B.: du zeichnest(yanlış), du zeichnest(doğru)

» Sonu **-s, -ss, -ß, -x** ya da **-z** ile biten fiiller *du-form*'da araya "e" kaynaştırma harfi girmediği gibi *-st* çekim eki yerine sadece *-t* çekim ekini alır.

Fiiller: bremsen, heißen, heizen usw.

Du-Form'da Çekimi: du **bremst**, du **heißt**, du **heizt**

» Şimdiki zaman çoğul zamirlerle çekimde **sein** hariç tüm fiiller düzenlidir.

z.B.: wir sprechen, wir laufen, wir sehen

Zayıf Fiillerin Çekimi

Şimdiki zamanda zayıf fiillerin çekimi fiilin köküne aşağıdaki ekler getirilerek oluşturulur.

Fiil kökü + Şahıs Çekim ekleri: -e, -(e)st, -(e)t, -en, -(e)t, -en

Aktif cümleler

z.B. **lieben**; lieben, liebte, geliebt

Person(şahıs)	Präsens(şimdiki zaman)	Präteritum(di'li geçmiş zaman)
ich	liebe	liebte
du	liebst	liebtest
er/sie/es	liebt	liebte
wir	lieben	liebten
ihr(siz,kitle)	liebt	liebtet
sie(onlar)	lieben	liebten

Diğer zamanlar...

Person(şahıs)	Perfekt(perfekt form)	P.Perfekt(miş'li geçmiş zaman)
Ich	habe geliebt	hatte geliebt
Du	hast geliebt	hattest geliebt
Er/sie/es	hat geliebt	hatte geliebt
Wir	haben geliebt	hatten geliebt
ihr(siz,kitle)	habt geliebt	hattet geliebt
sie(onlar)	haben geliebt	hatten geliebt

Diğer zamanlar...

Person(Şahıs)	Futur I	Futur II
Ich	werde lieben	werde geliebt haben
Du	wirst lieben	wirst geliebt haben
Er/sie/es	wird lieben	wird geliebt haben
Wir	werden lieben	werden geliebt haben
ihr(siz,kitle)	werdet lieben	werdet geliebt haben

sie(onlar)

werden lieben

werden geliebt haben

Fiillerin Zamanlara Göre ekim Formülü

Präsens ve Präteritum Form:

Fiil Kk + Şahıs ekim Ekleri

Perfekt ve Plusquamperfekt Form:

haben yardımcı fiili + Fiilin 3. Hali (V3)

Futur I Form:

werden yardımcı fiili + Mastar Fiil

Futur II Form:

werden Yardımcı Fiili + Fiilin 3. Hali (V3) + *haben* Yardımcı Fiili

Ders 7:
Nominativ Hal(Nominativ Kasus)

Bir isim veya zamir cümlede iki temel görevden birini yapıyorsa nominativ durumdadır.

1.Özne

Cümlenin öznesi eylemi yapan herhangi bir şey, şahıs, fikir veya varlık olabilir. "Nominativ" cümlede belirtilen işi **kim** ya da **ne** yapıyor sorusuna cevap verir.

Örnekler:

Das Auto fährt sehr schnell.
Araba çok hızlı gidiyor.

"Araba" gitme eylemini yapıyor ve bu yüzden öznedir.

Meine Mutter schreibt schön.
Benim annem güzel yazıyor.

"Benim annem" yazma işini yapıyor ve bu yüzden öznedir.

Du hast schicke Schuhe.
Sen şık ayakkabılara sahipsin.

"Sen" sahip olma işini yapıyor ve bu yüzden öznedir.

2.Yüklem Oluşturan İsim

Yüklem oluşturan bir isim veya yüklem oluşturan bir Nominativ özneyi yeniden tarif eden bir isimdir. Yüklem oluşturan bir isim sadece **sein**, **heißen**, **werden**, ve bazen **bleiben** fiilleri ile oluşur.

Örnekler:

Ich werde **Lehrer**.
Ben öğretmen oluyorum.

"Ben" ve "öğretmen" aynı kişiyi kasteder. "Ben" özne, "öğretmen" yüklem oluşturan Nominativ'dir.

Mein Bruder heißt **Karl**.
Benim kardeşiminin adı Karl.

Özne "benim kardeşim" ve yüklem oluşturan Nominativ "Karl" aynı kişilerdir.

Das Geschenk ist **ein Buch**.
Hediye bir kitap.

Özne "hediye" ve yüklem oluşturan Nominativ "kitap" aynı şeylerdir.

Cümlede bir ismin yüklem oluşturup oluşturmadığını anlamak için fiili eşittir(=) işareti ile yer değiştirin. Eğer eşitlik doğrulanıyorsa yani şu şekilde, eğer özne ve fiil tümleci aynı şeyden bahseden iki yöntem ise o zaman bir yüklem oluşturan isim buldunuz demektir

z.B. Ich = Lehrer (Doğru)

Mein Bruder = Karl(Doğru), öyleyse Lehrer ve Karl yüklem oluşturan isimdir.

Nominativ Durumda İsimler ve Zamirler

İsimler				Kişi
maskulin	feminin	neutral	plural	Zamirleri
der Onkel	die Tante	das Buch	die Kinder	ich
dieser Onkel	diese Tante	dieses	diese	du
ein Onkel	eine Tante	Buch	Kinder	er, sie, es
kein Onkel	keine	ein Buch	Kinder	wir
unser Onkel	Tante	kein Buch	keine	ihr
	unsere	unser Buch	Kinder	Sie, sie
	Tante		unsere	
			Kinder	

Unutmayın en basit bir cümle özne ve yüklemden oluşabilir.(ör: **Er geht.** veya **Das Kind schläft.**) Çünkü her biri özneye sahiptir, her cümle Nominativ'de en azından bir isim veya zamire sahip olur.

Ders: 9:

Der Akkusativ(der wenfall)

Türkçe ismin halleri neler bir hatırlayalım; yalın hal, –**i hali**, e-hali, –**de hali** ve son olarak –**in hali**. Almancada da aynı şekilde ismin halleri var. Bunlar: der Nominativ, **der Akkusativ**, der Dativ ve der Genitiv. Diğer durumları sonraki dersimizde öğreneceğiz ama biz bu derste Akkusativ duruma odaklanacağız. **Der Akkusativ** denildiğinde aklınıza yönelme ve gösterme hali gelsin. Akkusativ nereye(wohin), neyi(was) ve kimi(wen) sorularına cevap verir.

–**Wohin** gehst du? (*nereye gidiyorsun?*)

–Ich gehe in **das (ins) Kino**. (*Sinemaya gidiyorum.*)

Artikeli “das” olan isimlerde “in” edatı, akkusativ durumda “ins” olarak yazılabilir.

–Wen liebst du am meisten? (*en çok kimi seviyorsun?*)

–Ich liebe **meinen Hund** am meisten. (*en çok köpeğimi seviyorum.*)

–**Was** machst du gerade? [*şu an ne(yi) yapıyorsun?*]

–Ich lese **ein Buch** von Franz Kafka? (*Franz Kafka'nın bir kitabını okuyorum.*)

Akkusativ aktif bir cümlenin dolaysız nesnesidir, yani cümlede yapılan işten doğrudan etkilenir. *der* ve *ein* Akkusativ durumda *den/einen* şeklini alır.

Akkusativ hal sadece eril cinsiyette(maskulin genus) değişikliğe uğradığı için öğrenmesi çok kolaydır. Feminin, neutral ve çoğul için endişelenmenize gerek yok, zaten bunların Akk. ve Nom. halleri aynıdır.

Er(o,eril) zamiri akkusativ durumda ihn(onu) şeklini alır.

Der Hund beißt den Mann. Köpek **adamı** ısırıyor.

Er beißt ihn. o (köpek) **onu** (adamı) ısırıyor.

Den Mann beißt der Hund. **Adamı** köpek ısırıyor.

Beißt der Hund den Mann? Köpek **adamı** ısırıyor mu?

Beißt den Mann der Hund? Köpek **adamı** mı ısırıyor?

Dolaysız nesne geçişli fiillerin yaptığı eylemi üzerine alır. Yukarıdaki örnekte adam eylemden etkilenendir, eylemi yapan değil. Tüm eylemi yapan köpektir. Birkaç geçişli fiillere daha örnek verelim;

kaufen: bir şey satın aldığınızda nesnenin üzerine giden siz oluyorsunuz ve satın aldığınız nesne sizin kaufen(satın almak) eyleminizden etkileniyor. **Haben** (bir şeye sahip olmak); bir şey dolaysız nesnedir. Kişi nesneye etki eden durumundadır.

bestimmter Artikel				
Fall (Durum)	Mask.	Fem.	Neu.	Plur.
<i>Nom</i>	der	die	das	die
<i>Akk</i>	den	die	das	die
	den Bleistift den Mann den Wagen			
	den Präsidenten* den Jungen*			
*Not: Bazı isimler nominativ(yalın) durum hariç akkusativ ve diğer durumlarda ilaveten -en ya da -n eki alır. Bunlar genelde N-Deklination' u olan isimlerdir.				
Interrogativpronomen (kim? - kimi?)				
<i>Nom</i> (Menschen)	wer? kim?	wer? kim?	wer? kim?	wer? kim?
<i>Akk</i> (Menschen)	wen? kimi?	wen? kimi?	wen? kimi?	wen? kimi?

unbestimmter Artikel (bir)				
Fall (Durum)	Masc.	Fem.	Neu.	Plur.
<i>Nom</i>	ein	eine	ein	keine*
<i>Akk</i>	einen	eine	ein	keine*
	einen Bleistift einen Mann einen Wagen			
	einen Präsidenten** einen Jungen**			

***Not:** "keine" eine'nin olumsuzudur ve çoğul şekli yoktur. Ama keine hiç/yok anlamında ise çoğul isimlerle beraber kullanılır.: "In Venedig gibt es **keine** Autos." (Venedik'te hiç araba yok.)

****Not:** Bazı maskulin isimler Nominativ durum hariç diğer durumlarda ayrıca bir **-en** ya da **-e** eki alır.

Bir fiilin geçişli olup olmadığını anlamak için nesne söylemeden cümleye başlayın, eğer kulağa acayip geliyorsa ya da cümlelerin sonuna bir nesne ekleme gereği duyuluyorsa muhtemelen fiilimiz geçişlidir. Örneğin: **Benim ...var.** (Ich habe...); **O ...sattın aldı**(er kaufte...). Her iki cümle "ne" sorusuna cevap verir. **Senin ne var? Ne satın aldın?** Ya da her ne ise, hepsi dolaysız nesnedir ve Almandada akkusativ durumdadır.

Diğer taraftan eğer bunu uyumak, ölmek ya da dans etmek gibi geçişsiz bir fiille yaparsanız, cümlede dolaysız nesne kullanmak gerekmez. Bir şeyi uyuyamazsınız, ölemezsiniz ya da dans edemezsiniz.

Almancada geçişsiz fiillerle ilgili ipucu: sein yardımcı fiilini alan bütün fiiller geçişsizdir. Başka bir ipucu: hem sahip olmak anlamındaki “**haben**” hem de yardımcı fiil anlamındaki “**haben**” **Akkusativ** durum gerektirir, artı geçişli fiiller **haben** ile kullanılır.

Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

Ich habe **einen roten** Wagen gekauft. (*Ben kırmızı bir araba satın aldım.*) O zaman benim artık;

Ich habe **einen** Wagen. (*Benim bir arabam var.*)

İlk cümlede kullanılan **haben** yardımcı fiil olan, ikinci cümlede kullanılan ise asıl fiil olan **haben**'dir. Sahip olmak anlamında kullanılan **haben** cümlenin asıl fiilidir.

Almancada bazı fiiller hem geçişli hem de geçişsiz olabilir ama bilmeniz gereken eğer dolaysız bir nesne varsa Akkusativ kullanım gerekecek demektir. Bu tür fiilleri cümle içinde kullanırken cümlenin nesnesi var mı yok mu ona bakarız. Eğer varsa “haben” ile yoksa “sein” ile cümleyi kurarız. Almanca Akkusativ durum(*der Wenfall*) **der**'i **den**'e dönüştürür. Akkusativ soru kelimesi *wen(kimi)*: *Wen hast du Gestern gesehen?(dün kimi gördün?)*

Ders 10:
Dativ Hal(Wemfall)

Dativ durum Almancada 4 fonksiyona sahiptir.

1. Dolaylı Nesne

Bir cümlede dolaylı nesne dolaysız nesneyi üzerine alır

z.B. ich gebe das Buch **dem Kind**.

Yukarıdaki cümlede özne(ich) dolaysız nesneyi(das Buch) dolaylı nesneye(dem Kind) veriyor. Dolaylı nesne öznenin Akkusativ nesneyi verdiği kişi, hayvan ya da hareketsiz bir nesnedir. Bu tip cümlelerde özne dolaylı nesnenin lehine çalışır. Dativ kime ya da kimin için sorularına cevap verir. Yani özne dolaylı nesnenin menfaati için dolaysız nesneye etki eder.

Örnekler:

Wir backen* euch einen Kuchen. <i>Biz size (fırında)bir pasta pişiriyoruz.</i> <i>Sizin için bir pasta pişiriyoruz.</i>	"Size" (pl). Biz öznesinin pastayı kimin için yaptığına cevap verir.
Erik erzählt seinen Brüdern Witze. <i>Erik kardeşlerine şakalar anlatıyor.</i> <i>Erik şakaları kardeşlerine anlatıyor.</i>	"kardeşlerine" Erik öznesinin kime şakalar anlattığına cevap verir.
Den Touristen zeigt er die Kirche. <i>O turistlere kiliseyi gösteriyor.</i> <i>O kiliseyi turistlere gösteriyor.</i>	"Turistlere" kelimesi o öznesinin kiliseyi kime gösterdiğine cevap verir.
Not*:backen fırında pişirmek demektir. <i>vgl.kochen</i>	

Unutmayın Dativ durum bir cümlede dolaylı bir nesneyi kastettiği zaman –için anlamına da gelebilir. Çünkü Almancadaki Dativ durum iki anlamı da içerir. Buna karşın Almanca bu edatı(für) dolaylı nesneyi belirtmek için kullanmaya gerek duymaz.

Şunu da unutmayın bir cümlede dolaylı bir nesne olabilmesi için ilk önce cümlede dolaysız bir nesne olması gerekir. Dolaylı nesne, öznenin kime çalıştığını ya da kimin için dolaysız nesneye bir şey yaptığını belirtir.

2. Dativ Fiillerin Nesnesi

Almancada bir grup fiiller, sıfatlar ve deyimsele ifadeler Dativ nesne gerektirir. Aşağıdaki fiiller her zaman dativ nesne gerektirir ve asla akkusativ nesne almazlar.

antworten	cevap vermek	imponieren	etkilemek
begegnen	karşılaşmak	Leid tun	üzgün olmak
danken	teşekkür etmek	nutzen	faydalı olmak
dienen	hizmet etmek	passen	uymak
drohen	tehdit etmek	passieren	vuku bulmak
ein•fallen*	istila etmek	reichen	yeterli olmak
fehlen	eksik olmak, bulunmamak	schaden	zarar vermek
folgen	takip etmek	schmecken	tadına bakmak
gefallen	hoşuna gitmek	schwer•fallen	zor gelmek
gehören	-e ait olmak	vertrauen	güvenmek
gelingen	başarmak	verzeihen	bağışlamak
glauben	inanmak	weh•tun	ağrı(t)mak
gratulieren	tebrik etmek	widersprechen	çelişmek
helfen	yardım etmek	zu•hören	dinlemek

*ein•fallen: ayrılabilen bir fiil olduğunu gösterir. Tablo içindeki ayrılabilen fiiller bu şekilde gösterilmiştir.

Örnekler:

<u>Hilfst du mir mit der Hausaufgabe?</u> <i>Ev ödevimde bana yardım eder misin?</i>	"bana" dativ fiil helfen 'in nesnesidir.
Der Hund <u>folgte dem Kind nach Hause.</u> <i>Köpek çocuğa çocuğu eve kadar takip etti.</i>	"Çocuğu" dativ fiil folgen 'in nesnesidir.
Das Geld <u>reicht uns nicht.</u> <i>Para bize (bizim için) yeterli değil.</i>	"Bize(bizim için)" reichen dativ fiilinin nesnesidir.

Dativ dolaylı öge gibi, Dativ fiillerin nesnelere normalde şahıstır. Nesne gerektiren fiilin nesnesinin şahıs olmadığı birkaç cümlede fiil Akkusativ alır.

Ich glaube dir (dat.). <i>Sana inanıyorum.</i>	Ich glaube die Geschichte (akk.). <i>Hikayeyi(hikayeye) inanıyorum.</i>
Er verzeiht mir nie (dat.). <i>Bana (beni) asla affetmez.</i>	Er verzeiht den Fehler nie (akk.). <i>Hatayı asla affetmez.</i>

Dativ durum gerektiren fiillerin yanı sıra bir grup sıfatlar ve diğer deyimsel ifadeler çoğunlukla dativ nesne alır. İşte onların bazıları:

ähnlich	<i>benzer</i>	gleich	<i>aynı</i>
angenehm	<i>hoşnut</i>	leicht	<i>kolay</i>
begreiflich	<i>anlaşılır</i>	nützlich	<i>kullanışlı</i>
behilflich	<i>faydalı</i>	peinlich	<i>utanç verici</i>
bekannt	<i>tandık</i>	schädlich	<i>zarar verici</i>
bequem	<i>rahat</i>	teuer	<i>pahalı</i>
dankbar	<i>teşekkür borçlu(müteşekkiri)</i>	verwandt	<i>yakın</i>
fremd	<i>yabancı</i>	willkommen	<i>hoş karşılamak</i>

Aşağıdaki örneklerde bu sıfatlarla kullanılan Dativ nesnelere ismin –e halini ve –için anlamını karşılıyor. Ancak Almancada –için anlamını vermek için –für edatını

yazılmasına gerek duyulmuyor. Çünkü Dativ zaten kendisi –için edatının anlamını veriyor

Örnekler:

Sie ist ihrem Vater sehr <u>ähnlich</u> . <i>O babasına çok benziyor.</i>	"(-a) babasına" benzer sıfatının dativ nesnesidir.
Dieses Bett ist mir zu <u>teuer</u> . <i>Bu yatak benim için çok pahalı.</i>	"(için) benim" pahalı sıfatının dativ nesnesidir.
Der Name war ihm sehr <u>bekannt</u> . <i>İsim ona çok tanıdıktı.</i>	"(-a) ona" tanıdık sıfatının dativ nesnesidir

3. Dativ Alan Edatların Nesnesi

Dativ bir nesne gerektiren edatların aldığı nesne Dativ durumda olmak zorundadır. Bunlar Almancada isimlerle kullanılan ve Dativ durumda olan edatlardır:

aus	<i>dışında, -den</i>	nach	<i>-e, sonra, -e göre</i>
außer	<i>-in haricinde</i>	seit	<i>-den beri,</i>
bei	<i>-de, ile</i>	von	<i>-den, tarafından</i>
gegenüber	<i>karşısında, -e dair</i>	zu	<i>-e</i>
mit	<i>ile; yardımıyla</i>		

Örnekler:

Wir fahren <u>mit</u> der Bahn . <i>Tren ile seyahat ediyoruz.</i>	"Tren" mit dativ edatının nesnesidir.
<u>Außer</u> dir waren alle dabei. <i>Sen hariç, herkes ordaydı.</i>	"sen" außer dativ edatının nesnesidir.
Sie wohnt <u>bei</u> ihren Großeltern . <i>O büyük ebeveynlerinde kalıyor.</i>	"büyük ebeveynleri" bei dativ edatının nesnesidir.

Bunlardan başka Dativ alan edatlar daha vardır. Diğerlerine göz atmak için kitabınızın içindekiler bölümüne bakınız.

4. Çift Yönlü Edatın Nesnesi

Çift yönlü edatlar hem Dativ hem Akkusativ nesne aldıkları için bu adla anılır. İşte çift yönlü edatlar:

an	-de, üzerinde (dikey bir yüzey)	über	yukarıda, üzerinde
auf	-de, -da, üzerinde (yatay bir yüzey)	unter	altında
hinter	arkasında	vor	önünde; önce
in	içinde	zwischen	arasında
neben	yanında		

Çift yönlü edatlar Dativ durumunda kullanıldıklarında (1) yer gösterir, (2) Dativ kullanım gerektiren deyimisel (fiil + edat) ifadeleri vardır.

YER BELİRTEN İKİ YÖNLÜ EDAT + DATIV ÖRNEKLERİ:

Sie sitzt gerade in der Bank . O bankada oturuyor.	"bankada" onun nerede olduğunu gösteren yerdir. bu yüzden in Dativ alır.
Ich sitze neben ihm . Ben Onun yanında oturuyorum.	"onun yanında" ben öznesinin nerede oturduğunu belirten yerdir. Bundan dolayı neben Dativ alır.
Grete hat Angst vor ihrem Vater . Grete babasından çekiniyor.	"babası" vor edatının dativ nesnesidir çünkü Angst haben vor deyimini dativ durum gerektirir.

Yukarda verilenin anlamının yanı sıra çift yönlü edatlar + dativ şeklinde daha birçok deyimisel anlam vardır, son örnekte: Angst haben vor(+dat.) gösterildiği gibi.

Dativ Durumdaki İsimler ve Zamirler

Son olarak işte Dativ durumdaki bazı isim ve zamir örnekleri. Kırmızı yazılan kelimeler ve ekler dative dönüşümü gösterir.

Nomen				Personal Pronomen
maskulin	feminin	neutral	plural	
dem Onkel diesem Onkel einem Onkel keinem Onkel unserem Onkel	der Tante dieser Tante einer Tante keiner Tante unserer Tante	dem Buch diesem Buch einem Buch keinem Buch unserem Buch	den Kindern diesen Kindern Kindern keinen Kindern unseren Kindern	mir dir ihm, ihr, ihm uns euch Ihnen, ihnen

Daha fazla örnekler...

(Es fällt jdm. schwer, etw. zu tun) Diese Entscheidung ist ihm sehr schmerzlich. *Bu onun için vermesi çok zor bir karardı.*

Ders 11:
Der Genitiv(Wesfall)

Daha önceki dersimizde Türkçe ismin hallerini açıklamıştık ve Akkusativ konusuna değinmiştik. Bu dersimizde Genitiv konusuna değineceğiz. Genitiv denildiğinde aklınıza aitlik durumu gelsin. Türkçede aitlik durumuna ismin **-in** hali diyorduk, buna Almancada Genitiv deniyor. Genitiv kimin sorusuna cevap verir. Genitiv Almancada konuşma dilinden daha çok yazma dilinde görülür. Günlük konuşulan Almancada çoğunlukla genitiv yerine **von** kullanılır ör: **Das Auto von meinem Bruder.** (Erkek kardeşimin arabası.) Yazma dilinde bir isim Genitiv durumda maskulin ve neutral ise **des/eines** şeklini ya da feminin ve plural ise **der/einer** şeklini alır. Genitiv'in sadece iki tane şekli (*des* ya da *der*) olduğu için bu ikisini öğrenmeniz yeterlidir. Ancak maskulin ve neutral durumda isimlere ayrıca bir **-es** ya da **-s** takısı eklenir. Aşağıdaki örnekleri inceleyiniz.

das Auto meines Bruders

erkek kardeşim**in** arabası

die Bluse des Mädchens

kız çocuğunun bluzu

der Titel des Filmes (Films)

filmin adı

Genitiv durumda feminin ve plural isimler bir ek almaz. Feminin Genitiv (*der/einer*) feminin Dativ ile benzerlik gösterir.

- Ich gebe eine rote Rose **der** netten Frau.(Hoş kadına kırmızı bir gül veriyorum.)
- Die Brieftasche **der** netten Frau ist gestohlen.(Hoş kadın**ın** cüzdanı çalıandı.)

Birinci cümlede “**der**” dativ durumda iken ikinci cümlede genitiv durumda kullanılmıştır. Burdan sonuçla artikeli *die* olan tekil isimlerin dativ ve genitiv yapılışı aynıdır diyebiliriz. Dersimizin konusu değil artı sonraki dersimizde ele alacağız ama yine de hatırlatmak istiyorum çoğul feminin Dativ yapıda isimler eğer zaten **-(e)n** ile bitmiyorsa ilaveten **-en** ya da **-e** takısı alır ve **die** artikeli **der** değil **den** şeklini alır. Ör: **-den** schön**en** Frauen(*güzel kadınlara*); **den** ander**en** Leuten(*diğer insanlara*)Şimdilik buna takılmayıp akılda tutmanız yeterli, zaten sonraki dersimizde buna ayrıca değineceğiz.

Örnekler:

bestimmte Artikel(belirli)				
Fall (durum)	Mask.	Neu.	Fem.	Plur.
Nom	der	das	die	die
Gen	des (-es/s)*		der	
unbestimmter Artikel (bir)				
Nom	ein	ein	eine	keine
Gen	eines (-es/s)*		(k)einer	
*Not:Bazı eril isimler nominativ hariç genitiv ve diğer durumlarda ilaveten bir -en ya da -e takısı alır.				
Sıfat ekleri: Genitiv durumda sıfatlar hemen hemen her zaman -en takısı alır. z.B. <i>des neuen Autos, der hohen Kosten</i>				

Almanca Genitiv durum için kullanılan kelime **der Wesfall**, ve soru kelimesi **wessen** (*kimin*) **Wessen Buch hast du?** (*kimin kitabı var sende?*)

Şehirlerin, isimlerin ya da ülkelerin iyelik eki:

Almanca aitlik durumunu şehirler, isimler ya da ülkeler için belirtmek istersek bu isimlere üst tırnak işareti (‘) olmadan sadece **s** ekleriz. **Karls Haus, Marias Buch, die Geschichte Deutschlands**. Malesef birçok alman konuşmacı bunu İngilizcedeki gibi kullanma taraftarı ör: **Karl’s Haus**. Ama bu kullanımın hala Almanca standartlarına uymadığı düşünülüyor.

Genitiv ifadeler

Genitiv bazı deyimsel ifadelerde kullanılır.

Ende der Woche gehen wir.

Haftanın sonunda gidiyoruz.

Ich muss das Anfang des Monats bezahlen.

Bunu ayın başında ödemek zorundayım.

Özel Durumlar

Şimdi Genitiv ile alakalı özel durumlara değinelim. Maskulin ve neutral isimlerin Genitiv yapılışı kolayca tahmin edilebilir. Bu isimlere **–es** ya da **–s** takısı ekleyerek Genitiv yapabiliriz. Sonu **s, ss, ß, sch, z** ya da **tz** ile biten nerdeyse bütün isimler Genitiv’de **–es** veya **–s** takısı alır. Ancak bazı isimlerin Genitiv’de alışılmışın dışında bir kullanımı vardır. Bunların birçoğu Genitiv’de **–es** veya **–s** yerine **–n** takısı alan maskulin isimlerdir. Bu gruptakilerin çoğu (ama hepsi değil) dativ ve akkusativ durumda **–n** ya da **–en** alan zayıf isimlerdir, artı bazı neutral isimler. İşte bir kaç örnek:

der Architekt - des Architekten (mimar)

der Bauer - des Bauern (çiftçi, köylü)

der Friede(n) - des Friedens (barış, sükunet)

der Gedanke - des Gedankens (düşünce, fikir)

der Herr - des Herrn (beyefendi, bey)

das Herz - des Herzens (kalp)

der Klerus - des Klerus (rahip)

der Mensch - des Menschen (kişi, insan)

der Nachbar - des Nachbarn (komşu)

der Name - des Namens (isim)

Sıfatlar tüm durumlarda ve çoğulda Genitiv çekim yaparken **–en** takısı alır demiştik, hatta sıfatlar belirli ya da belirsiz artikellerle bile Genitiv çekim yapılırken **–en** takısı alır, artı *dieser* kelimesiyle dahi.

des roten Autos

meiner teuren Karten

dieses neuen Theaters

Ama bunun da istisnaları var bazı renklerde ve şehir isimlerinde bu **–en** takısı düşer. – **der Frankfurter Börse**. (*Frankfurt menkul kıymetler borsası*.)

Genitiv sıfat çekimindeki –**en** takısı dativ sıfat çekimindekiyle aynıdır. Hatta bu Genitiv ifadelerde artikelsiz bile uygulanır: **scheweren Herzens**. (*bin bir güçlkle.*)

Şimdi bazı neutral ve maskulin isimler için genitiv durumda görülen, normalin dışında kalan ilave istisnalara göz atmaya devam edelim:

Genitiv ek almayanlar

Aşağıdaki isimlerde genitiv ek düşer:

- Birçok yabancı kelimeler - *des Atlas, des Euro* (ayrıca *des Euros*), *die Werke des Barock*
- Birçok yabancı coğrafi isimler - *des High Point, die Berge des Himalaja* (ya da *des Himalajas*)
- Haftanın günleri, aylar - *des Montag, des Mai* (ayrıca *des Maies/Maien*), *des Januar*
- Unvan isimleri (ek sadece ünvanıdır) - *des Professors Schmidt, des amerikanischen Architekten Daniel Libeskind, des Herrn Maier* ancak... *des Doktor (Dr.) Müller* ("Dr." ismin bir parçası olarak kabul edilir.)

Kalıplaşmış Genitiv İfadeler

Genitiv Almancada bazı deyimsel ve kalıplaşmış ifadelerde kullanılır. Bu durum uzun uzun cümle yazmaktan kaçınmanın sonucu olarak ortaya çıkar.

- *eines Tages* – bir gün
- *eines Nachts* – bir gece (dikkat düzensiz genitiv form)
- *eines kalten Winters* - soğuk bir kış günü
- *erster Klasse fahren* – birinci sınıf yolculuk için
- *letzten Endes* – en sonunda (her şey söylenip her şey yapıldığında)
- *meines Wissens* – bildiğim kadarıyla, bildiğime göre
- *meines Erachtens* – bence/kanaatimce

“eines Tages” geride bıraktığım ya da ileriki günlerin birinde demektir. Yaşanılan ya da yaşanılacak günün tarihi tam belli olmadığı durumlarda kullanılabilir. Öyleyse bunu hem gelecek hem de geçmiş zaman için kullanabiliriz. Diğer genitiv kalıplar da benzer sebeplerden ötürü ortaya çıkmıştır.

Genitiv yerine çoğu kez **von** kullanılır:

- Tekrarlamaktan kaçınmak için: *der Schlüssel von der Tür des Hauses*
- Garip söylemlerden kaçınmak için: *das Auto von Fritz* (eski moda kullanım *des Fritzchens* ya da *Fritz' Auto*)
- Almanca konuşma dilinde: *der Bruder von Hans, vom Wagen* (eğer kastedilen açık ve belli ise)

Aşağıdaki gibi durumlarda genitiv yerine **von**'lu bir ifade kullanılmalıdır:

- zamirlerle: **jeder von uns** (*hepimiz*), **ein Onkel von ihr** (*bir amcanız*)
- artikelsiz bir tekil isim ya da düşmüş bir sıfat varsa: **ein Geruch von Benzin** (*benzin kokusu*), **die Mutter von vier Kindern**. (*dört çocuklu anne*)
- *viel* ya da *wenig* kelimelerinden sonra: *viel von dem guten Bier* (*iyi biraların çoğu*)

Yukarda da bahsettiğimiz gibi almanca günlük konuşmalarda dativ genitiv'in yerini alıyor gibi görünüyor. Ama Almancada genitiv hala dilbilgisinin sıkıntılı bir bölümü durumunda. Eğer Genitiv'i yeterince anlamadığınızı düşünüyor ve bu yüzden üzülüyorsanız kendinizi boşu boşuna geriyorsunuz zira yeni doğan bir alman bile en son Genitiv'i öğreniyor. Zaten gramer dizilimine baktığınızda Genitiv'in en son sırada olduğunu görürsünüz. Bu durumların Almanca sıralaması nominativ , akkusativ, dativ ve en son genitiv şeklindedir. Umarım burada anlattıklarım **die Sprache der großen Dichter**. (*büyük şairlerin dili*)'ni anlamana ve bu dilin uzmanı olmana yardımcı olur.

Ders 12:
DÜZENLİ FİLLER(regelmäßige Verben)

Düzenli Fiilleri Tanıyalım...

Zayıf fiiller olarak da bilinen düzenli fiillerin çekimi Almancada çok kolaydır. Almancada fiillerin çoğu düzenlidir. Düzenli fiillerin en belirgin özelliği hiçbir zaman köklerinde bir değişiklik olmamasıdır. Düzenli bir fiil hangi zaman kipinde ya da hangi şahıs zamirine göre çekimlenirse çekimlensin fiilin kökü olduğu gibi kalır, kökte bir değişiklik olmaz. Fiilin köküne bir ek getirilir ve bu ek fiilin hangi şahsa göre çekimlendiğini gösterir.

Infinitiv (matar)	Stamm (kök)	Singular(tekil)			Plural(çoğul)		
		ich	du	er / sie / es	wir	ihr	Sie / sie
kaufen	kauf	kauf e	kauf st	kauf t	kauf en	kauf t	kauf en
lernen	lern	lern e	lern st	lern t	lern en	lern t	lern en
machen	mach	mach e	mach st	mach t	mach en	mach t	mach en

Düzenli Fiillerin Çekimi(Konjugation der regelmäßigen Verben)

Düzenli fiillerin çekimlenmesi kökte bir değişikliğe sebebiyet vermez. Aşağıdaki tablo düzenli fiillerin köklerine eklenen **şahıs çekim eklerini** göstermektedir.

Singular(tekil)	machen		Plural(çoğul)
1. Person	ich mach e	wir mach en	1. Person
2. Person	du mach st	ihr mach t	2. Person
3. Person	er / sie / es mach t	Sie / sie mach en	3. Person

Çekimde Fonetik Özellikler(Lautliche Besonderheiten bei der Konjugation)

- Çekimde e kaynaştırma harfi

Fiillerin çekimi kök + çekim eki şeklindedir. Bazı fiillerin kökü **d, n, m, t** harflerinden biriyle biter. Mesela: arbe**t**en, fin**d**en, at**m**en, rech**n**en usw. Bunun sonucunda 2. ve 3. tekil şahısın yanı sıra 2. çoğul şahıs zamirlerine göre bu kelimeler çekimlenince ortaya telaffuz problemi çıkar. Bu yüzden bu şahıs zamirlerinde kök ile ek arasında e kaynaştırma harfi girer. Böylece fiilin telaffuzundaki zorluk ve tuhaf ses giderilmiş olur. Buna göre çekim aşağıdaki gibi olur.

Singular	arbei t en		Plural
1. Person	ich arbeit e	wir arbeit en	1. Person
2. Person	du arbeit e st	ihr arbeit e t	2. Person
3. Person	er / sie / es arbeit e t	Sie / sie arbeit en	3. Person

Aşağıdaki fiiller de bu gruba girer:

antwort**e**n; arbeit**e**n; at**m**en; begegn**e**n; beobacht**e**n; bild**e**n; bitt**e**n; find**e**n;
gründ**e**n; heirat**e**n; miet**e**n; öffn**e**n; rechn**e**n; red**e**n; rett**e**n; trockn**e**n; wart**e**n;
zeich**e**n

Sonu **lm**; **ln**; **rm** ve **rn** ile biten fiiller istisnadır. wie z.B.: lern**e**n und qual**lm**e.

• Çekimde **s** harfinin çıkarıldığı durumlar

Çok az fiilin kökü **s**; **ß**; **x** ya da **z** ile biter. Ör: reis**e**n, rei**ß**e(n), mix**e**n, reiz**e**n usw. Bu fiiller 2.tekil şahıs zamirine göre çekimlenirken "**s**" gereksizdir. Buna göre çekim aşağıdaki gibidir: () = ohne "**s**"

Singular	h e i ß e n		Plural
1. Person	ich heiß e	wir heiß en	1. Person
2. Person	du heiß() t	ihr heiß t	2. Person
3. Person	er / sie / es heiß t	Sie / sie heiß en	3. Person

Aşağıdaki fiiller de bu gruba girer:

beweis**e**n; heiz**e**n; mix**e**n; reis**e**n; rei**ß**e(n); reiz**e**n; setz**e**n; sitz**e**n;

Çekimde **e** harfinin çıkarıldığı durumlar

Sadece birkaç fiil en ile değil sadece n ile biter. Mesela: dauern**e**n, erinnern**e**n, klingeln**e**n ve lächel**e**n. Kökü l(le) ile biten bu fiiller 1. tekil şahıs zamirine(ich) göre çekimlendiklerinde "**e**" düşer. Buna göre çekim aşağıdaki gibidir:

Singular	s a m m e l n		Plural
1. Person	ich samm() le	wir sammeln n	1. Person
2. Person	du sammel st	ihr sammel t	2. Person
3. Person	er / sie / es sammel t	Sie / sie sammeln n	3. Person

Aşağıdaki fiiller de bu gruba girer:
googel**n**; lächel**n**; klingel**n**; und sammel**n**;

Aşağıdaki fiillerin kökü **r** ile biter
(ich ändere, du änderst, er ändert, wir ändern, ihr ändert):
änd**er**n; dau**er**n (sadece 3. Tekil şahısta mümkün!!!); erinn**er**n; feier**n**;
klapper**n**; verbesser**n**

Ders 13:

**MASTAR VE ORTAÇ FİLLER(Infinitiv, Partizip
Präsens und Partizip)**

MASTAR FİİLLER(infinitive Verben)

Almanca fiiller kök ve **-en** ekinden oluşur **-en** ekine Türkçedeki **-mek/-mak** ekine eşittir diyebiliriz. Böyle fiillere şimdiki zaman mastarı da diyebiliriz. Ayrıca Alman Dili'nde **-n, ern, eln** ekleri ile biten birçok kelime vardır. **z.B:** “**sein, wandern, ändern, sammeln**”.

Alman Dilinde şimdiki zaman mastarının dört hali vardır:

(Präsens aktiv) Mastar	essen hören
Perfekt(aktiv) Mastar	gegessen haben gereist sein
(Präsens) Pasif mastar	gegessen werden gehört werden
Perfekt pasif mastar	gegessen worden sein gehört worden sein

Yukarda 4 tane zaman verdik, bunlarla ilgili örnek cümle vererek konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayalım:

(Präsens aktiv) Mastar: Jeden Tag essen wir frisches Obst. (*Hergün taze meyve yiyoruz.*)

Perfekt(aktiv) Mastar: wir haben schon frisches Obst gegessen. (*Biz zaten taze meyveleri yedik.*)

Wir sind mit einem alten Bus nach Istanbul gereist. (*Eski bir otobüsle İstanbul'a seyahat ettik.*)

(Präsens) Pasif mastar: Die Stimme wird gehört. (*Ses duyuluyor.*)

Perfekt pasif mastar: Das Abendessen ist gegessen worden. (*Akşam yemeği yenildi.*)

Die Stimme des schreienden Babys ist von seiner Mutter sofort gehört worden. (*Ağlayan bebeğin sesi annesi tarafından hemen duyuldu.*)

Bunun dışında Alman Dilinde fiiller mastar halinde: **können, möchten, müssen, dürfen, sollen, wollen** yardımcı fiilleri(modal verb) ile birlikte bir cümle kurarken bulunur. **Hören, sehen, spüren** gibi algılama fiilleri ile cümle kurarken de fiiller mastar halinde bulunabilir. Bundan başka: **gehen, lassen, lehren, bleiben, helfen** gibi çok az bir fiil grubu cümle içinde kullanıldığında fiil nesne ve mastar halinde cümlenin sonunda bulunur.

z.B:

Ich kann nicht fliegen. (Uçamam.)

Du sollst deine Übungen machen. (Alıştırmalarını yapmalısın.)

Sie soll ihr Essen schon gegessen haben. (O yemeğini zaten yemiş olmalı)

Das Auto wird heute gewaschen werden. (Araba bugün yıkanmış olacak.)

Ich hörte ihn kommen. (Onun geldiğini duydum.)

Wir gehen am Wochenende schwimmen. (Hafta sonu yüzmeye gidiyoruz)

Lass mich gehen. (Bırak gideyim/gitmeme izin ver)

Die Kinder gehen Fußball spielen. (Çocuklar futbol oynamaya gidiyor.)

Fiillerin Sıfat-Eylem Hali

z.B: reisend (seyahat eden) **weinend** (ağlayan)

Ein weinendes Kind (ağlayan bir çocuk) **Die reisende Frau** (seyahat eden kadın)

Bir davranışın, bir hareketin veya bir şahıs ya da nesnenin nasıl olduğunu ifade etmek için fiilin sonuna **-d** takısı getiririz. **-d** takısından önce fiil mastar halindedir. Bu halde olan fiiller **durum bildiren sıfat** yapısındadır.

z.B: spannend (heyacanlı) **dringend** (acil) **wütend** (kızgın bir şekilde)
bedeutend (önemli ölçüde)

Fußball spielen ist spannend. (Futbol oynamak heyecanlıdır.)

Dein Verhalten ist überraschend. (Senin davranışların şaşırtıcı.)

Bir fiili geçmiş zaman(perfekt/Vergangenheit) yapıda kullanarak o fiili ortaç yapabiliriz. Bu yapıyı **-yıkılmış tabak**, **-pişmiş yemek** gibi ifadeler için kullanırız. Fiil soylu kelimeler oldukları için bu tür kelimelere **sıfat-fiil** diyebiliriz.

Zayıf Fiillerin Ortaç (V3) Yapılışı

suchen	gesucht	ge + kök + (e)t
kochen	gekocht	
arbeiten	gearbeitet	

Zayıf fiillerin geçmiş zaman hallerinin en belirgin özelliği bir dental (dişsel ses) bulunmasıdır. Hemen hemen bütün zayıf fiiller Präteritum'da -te son ekini alır. Zayıf fiillerin Partizip(v3) hali -(e)t son ekiyle yapılır. Bir zayıf fiilin Partizip(v3) hali -(e)t eki ile bitmesi için fiilin kökü **d n m t** harflerinden biriyle bitmelidir Ancak **m** ve **n**'den önceki harf R ya da L ise bu kural geçerli değildir. wie z.B: lernen, qualmen

Kuvvetli Fiillerin ortaç(V3) Yapılışı

fahren	gefahren	ge + perfekt kök + en
trinken	getrunken	
schreiben	geschrieben	

Kuvvetli fiillerden sıfatfiil perfekt haldeki köke **-en** takısının eklenmesiyle elde edilir. Genelde kökte bulunan sesli harf/harfler değişikliğe uğrar. Buna rağmen kökteki değişikliğin gereksiz olduğu durumlar da vardır **z.B: gefahren**. Ancak ortaç durumunda bir fiildeki değişikliği tahmin edemeyiz, bu nedenle tüm kuvvetli fiiller tek tek öğrenilmelidir.

Karışık Fiillerin Ortaç(V3) Yapılışı

wissen	gewusst	ge + perfekt kök + (e)t
denken	gedacht	
können	gekonnt	

Bu iki fiil tipinden başka bir de karışık fiiller vardır. Bu tip fiillere hem zayıf fiillerin hem de kuvvetli fiillerin özelliklerini taşıdığı için karışık fiil denilmiştir. Karışık fiiller de ortaç durumunda kökte değişikliğe uğrar, fakat zayıf fiil gibi **-(e)t** takısı alır. Bu tip fiillerin sayısı oldukça azdır.

Bir Fiilin Üçüncü Hali ve -ge Takısı ile İlgili Genel Kurallar ve Özellikler

(1)Eğer fiil ayrılabilen bir fiil ise **-ge** eki ayrılabilen ek ile kök arasında bulunur **z.B. abgefahren, eingekommen** usw. (2)Bir fiil ayrılamayan ek almışsa perfekt(V3) yapıda **-ge** ön ekini almaz **z.B. vermisst, erzählt, bezahlt, bewusst** usw. (3)Bir fiilin mastar halinde zaten ayrılamayan bir **-ge** ön eki varsa perfekt yapıda ekstra bir **-ge** takısı almaz **z.B. gelungen**(mastar hali gelingen) usw.(4) **-ieren** son eki ile biten bütün fiiller zayıf fiilerdir ve perfekte **-ge** ön eki almaz. Bu fiiller perfekte sadece kökün sonuna **-t** son ekini alır **z.B: studiert, fotografiert** usw.

Bu Yapı Nerelerde Kullanılır?

Fiilin üçüncü hali Almancada tüm perfekt yapıda ve 6 zamanın pasif yapısında kullanılır. Bunun dışında bu yapıyı **sıfat-fiil** olarak da kullanırız.

z.B.:

Ein erschrocktes Kind(korkmuş bir çocuk), **gekochte** Erbsen.(pişmiş bezelyeler)

Perfekt yapı **sein** yardımcı fiili ile birlikte tahmin cümlelerinde sıfat olarak bulunabilir. Tarihte yaşanan olayları anlatırken bu yapıyı kullanırız. Fakat unutmayalım perfekt form bir gelişmeyi ve sonucunu ifade ederken **sein + perfekt** belirli bir durumu ifade eder.

z.B.: Es ist heute **bedeckt**.(Bu gün hava kapalı), Die Stadttür ist schon **geschlossen**.(Şehir kapısı zaten kapalıdır.)

Ders 14:

Ayrılabilen ve Ayrılamayan fiiller(trennbare und untrennbare Verben)

İsimlere, sıfatlara ya da diğer fiillere bir ön ek ilave ederek ayrı anlamı olan yeni bir fiil üretebilmek Almancanın karakteristik bir özelliğidir.

wie z.B.:

- aus + gehen = **ausgehen** – dışarı gitmek
- ver + kaufen = **verkaufen** - satmak

Almancada iki tür ön ek vardır: ayrılabilen önekler ve ayrılamayan ön ekler. Ancak birkaç ön ek daha vardır ki bunlar her iki kategoriye de girer. Ayrıca bir fiil birden çok ön eke sahip olabilir. Her bir ek fiile diğerlerinden tamamen farklı yeni bir anlam ve görev katar. Örneğin “**kommen**” fiilini ele alalım:

Fiil Aynı Ön ek Farklı	
Fiil	Anlamı
kommen	gelmek
ankommen	varmak
mitkommen	beraber gelmek
weiterkommen	ilerlemek
hereinkommen	içeri gelmek
herauskommen	dışarı gelmek
nachkommen	arkadan gelmek
zurückkommen	geri gelmek

Dikkat ettiyseniz Türkçede de gelmek fiili başka bir ek ile yeni anlamlar kazanıyor. Bugüne kadar bu konuyu ayrılabilen fiiller diye araştırdınız veya öğrendiniz ama bu tür kelimelerde ayrılan fiil değil, fiilin aldığı ön ektir. Bir cümlede ön ek fiilden ayrılıp uzun bir cümlenin en sonuna gidebilir. Eğer bilmeniz gereken iki tane benzer durum varsa bunlardan birini iyi anlamamız diğeriyle karıştırmamızı önler, o yüzden önce ayrılamayan ön ekleri inceleyelim. Böylece daha sonra ek almış bir fiil gördüğünüzde onun ayrılamayan bir ek olduğunu bilirsiniz yanlış cümle kurmazsınız.

Ayrılamayan Ön ekler

Bu ön ekler her zaman fiilin ön ucuna yapışık dururlar ve asla ayrılmazlar. Fiil değişik forma girse hatta zamanlara göre çekimlense bile ön ek asla ayrılmaz. Ayrılamayan ek almış bir fiili telaffuz ederken vurgu her zaman fiilin kökündedir.

Aşağıdaki tablo bu ön ekleri bazı örneklerle göstermektedir:

Ayrılamayan Ön ekler

Önek	Örnek Fiil	Anlamı
be-	bekommen	edinmek/almak
	besuchen	ziyaret etmek/katılmak
emp-	empfehlen	tavsiye etmek
	empfinden	hissetmek
ent-	entlassen	yol vermek/kovmak
	entscheiden	karar vermek/belirlemek
er-	erfinden	icat etmek/bulmak
	erwarten	ummak/(umarak) beklemek
ge-	gehörchen	itaat etmek
	gestatten	müsaade etmek/izin vermek
miss-	missachten	itaat etmemek/takmamak
	misstrauen	güvenmemek/şüphe etmek
ver-	vergessen	unutmak
	verstehen	anlamak
zer-	zerstören	harap etmek
	zerkratzen	kaşımak, tırmalamak

Ayrılamayan ön ekler fiil çekimlense bile bitişik olmaya devam eder. Aşağıda ön eklerin pozisyonuna dikkat edin.

- *Ich **verstehe** sehr gut Deutsch* – Almancayı çok iyi anlıyorum
- *Ich **besuche** meine Eltern jeden Tag* – Ailemi her gün ziyaret ederim

Ayrılabilen Ön ekler

Ayrılabilen önekler çekimlendikleri zaman fiilden ayrı duran edat ve belirteçlerdir. Ayrılabilen fiillerin sayısı oldukça fazladır. Hepsini burada vermemiz öğrenme hevesinizi kırabilir. Ayrılabilen önek almış bir fiili telaffuz ederken vurgu her zaman ayrılabilen önekte olur. Aşağıdaki tabloda en yaygın olanlar örneklerle gösteriliyor:

Ayrılabilen Önekler

Önek	Örnek Fiil	Anlamı
an-	ankommen	varmak
	anrufen	(telefonla) birini aramak
auf-	aufstehen	uyanmak
	aufhören	son vermek/(yağmur)kesilmek
aus-	ausgehen	dışarı çıkmak
	aussprechen	Telaffuz etmek
bei-	beibringen	öğretmek
	beitragen	eklemek/katkıda bulunmak

ein-	einkaufen	alışveriş yapmak
	einladen	davet etmek
fort-	fortfahren	devam etmek/ilerlemek
	fortgehen	gitmek, devam etmek
mit-	mitgehen	birlikte gitmek
	mitarbeiten	işbirliği yapmak
nach-	nachahmen	Taklit etmek/kopyalamak
	nacharbeiten	yeniden işlemek/gözden geçirmek
vor-	vorstellen	takdim etmek/tanıtım
	vorbereiten	hazırlamak/kurmak
weg-	wegfahren	(arabayla)uzaklaşmak
	weglaufen	kaçmak
zu-	zuhören	dinlemek
	zunehmen	art(ır)mak/büyütmek

Zaten dediğimiz gibi, bir fiil ayrılabilen ön ekle şimdiki zamanda(präsens) çekimlenirse ön ek fiilden ayrılır ve cümlelerin en sonuna gider. Aşağıdaki örneklerde ayrılabilen ön eklerin durumuna dikkat edin. *Herr Bauer ruft seine Frau an* – Bay Bauer eşini arıyor.

- *Ich gehe mit meinen Freunden jeden Tag aus* – Arkadaşlarımla hergün dışarı çıkıyorum
- *Sie kauft im Supermarkt ein* – o(bayan) Süpermarkette alışveriş yapıyor.

Ayrılabilen ya da Ayrılamayan Ön ekler

Fiilin nasıl telaffuz edildiğine bağlı olarak hem ayrılabilen hem de ayrılamayan birkaç ön ek vardır. Eğer vurgu ön ekin kendisinde ise ön ek ayrılabilir. Ancak fiilin kökünde ise çok büyük ihtimalle ön ek ayrılamayan bir ön ektir. Aşağıdaki tabloda birkaç örnek gösterilmiştir.

Ayrılabilen ya da Ayrılamayan Ön ekler

Önek	Ayrılabilen Fiil	Ayrılamayan Fiil
durch-	durch fallen	durch dringen
um-	um steigen	um armen
wieder-	wieder geben	wieder holen

Tabii ki fiilin çekimi aşağıdaki örnekte gösterildiği gibi ön ekin ayrılabilen ya da ayrılamayan olmasına bağlıdır:

- *Wir steigen in Berlin um (umsteigen)* – Berlin’de aktarma(aracı değiştirme) yapıyoruz.
- *Wir umarmen uns (umarmen)* – kucaklaşıyoruz.

Ders 15:
KARIŞIK FİLLER(gemischte Verben)

Bu fiiller hem zayıf fiillerin hem de kuvvetli fiillerin özelliklerini taşıdığı için bunlara karışık fiiller diyoruz. Fiilin 2. ve 3. hallerinde (Geçmiş Zaman) zayıf fiiller **-et** ya da **-(e)t** takısını alır, zayıf fiillerin bu özelliği karışık fiiller için de geçerlidir. Karışık fiiller de tıpkı zayıf fiiller gibi partizip perfekt ve präteritum çekimlerde **-et** ya da **-(e)t** takısını alır. Kuvvetli fiiller gibi karışık fiillerin de köklerinde değişiklik meydana gelir.

Karışık fiillerin çekim şeması:

mastar	Şimdiki zaman kök değişikliği(3. Tekil şahıs)	Präteritum(3. Tekil Şahıs)	Partizip Perfekt
brennen	--	brannte	gebrannt
kennen	--	kannte	gekannt
wenden	--	wandte	gewandt
denken	--	dachte	gedacht
wissen	weiß	wusste	gewusst

Not: Karışık fiiller arasında bulunan **wissen** fiilinin şimdiki zamanda kuvvetli çekimi de vardır.

	tekil	çoğul
1. şahıs	ich weiß	wir wissen
2. şahıs	du weißt	ihr wisst
3. şahıs	er weiß	sie wissen

Modalverben (modalfiiller) karışık fiillerin bir alt kümesidir, öyle ki **wissen** fiili gibi çekim kuralları vardır. Bu bakımdan; **1) sollen** hariç şimdiki zamanda köklerinde değişiklik olur, **2)** şimdiki zaman 1. ve 3. Tekil şahıs çekiminde şahıs eklerini almazlar. Modalfiiller kuvvetli fiillerin kırtısı gibidir, bu bakımdan; **1) sollen** ve **wollen** hariç präteritum ve partizip perfekt formda köklerinde değişiklik olur. **2)** präteritum ve partizip perfekt formda **-te** ve **-(e)t** eklerini alırlar.

mastar	şimdiki zaman kök değişikliği. (3ncü tekil şahıs)	Präteritum (3ncü tekil şahıs.)	Partizip perfekt/ortaç/sıfatfiil
dürfen	darf	durfte	gedurft
können	kann	konnte	gekonnt
mögen	mag	mochte	gemocht
müssen	muss	musste	gemusst
sollen	soll	sollte	gesollt
wollen	will	wollte	gewollt

Ders 16:

“HABEN” FİİLİ(das Verb “haben”)

Başlarken...

“haben” bir cümlede yardımcı fiil ve asıl fiil olarak kullanılabilir. **haben** yardımcı fiil olarak Perfekt yapıda kullanılır. **haben** bir şeye sahip olmak anlamında ise asıl fiildir.

z.B: Er hat ein Auto. (Onun bir arabası var.), **ihr habt kein Geld und keine Zeit.** (Hiç paranız ve zamanınız yok.)

Yukardaki cümlelerde “**haben**” sahip olmak anlamına kullanıldığı için asıl fiildir.

“haben” Fiilinin Çekimi

Çekim	haben				Çoğul
Tekil					
1. Şahıs	ich	hab e	wir	hab en	1. Şahıs
2. Şahıs	du	ha st	ihr	hab t	2. Şahıs
3. Şahıs	er / sie / es	ha t	sie / Sie	hab en	3. Şahıs

“haben” ile “sein” Arasındaki Farklar

“haben” ile “sein” fiilini karıştırıyor olabilirsiniz. Aşağıdaki kural bu karışıklığın giderilmesine yardımcı olabilir.

haben + Nomen (isimler)			sein + adjektiv (sıfat)		
haben			sein		
Özne	Fiil	İsim	Özne	Fiil	Sıfat
Der kleine Hund	hat	großen Durst.	Der kleine Hund	ist	sehr durstig.
Die Kinder	haben	keinen Hunger.	Die Kinder	sind	nicht hungrig.
Das Kind	hat	oft Angst.	Das Kind	ist	sehr ängstlich.
Der alte Mann	hat	keine Kinder.	Der alte Mann	ist	kinderlos.
Die alte Frau	hat	eine schwere Krankheit.	Die alte Frau	ist	sehr schwer erkrankt.
Der Schüler	hat	einen großen Erfolg.	Der Schüler	ist	sehr erfolgreich.

Bu cümlelerden anlaşıldığı üzere **haben** isimlerle **sein** sıfatlarla kullanılır.

“haben” Fiilinin Kullanıldığı Zamanlar:

Zaman(Tempus)	Durum1	Verbl	orta cümle	Verb2
Präsens	Ahmet	hat	vier Geschwister	
Perfekt	Meine Mutter	hat (asıl)	heute Morgen viel Pech	gehabt. (yardımcı)
Präteritum	Herr Müller	hatte (asıl)	gestern ins Kino keinen Freund	
Plusquamperfekt	Die Menschen	hatten (asıl)	schon oft sehr viel Glück	gehabt. (yardımcı)

Perfekt Zamanda “haben” ile Cümle Kuruluşu:

Bir cümlede “haben” hem yardımcı hem de asıl fiil olarak kullanılır demiştik. Perfekt yapıda “haben” tek cümlede her iki durumda bulunur.

Perfekt = haben + Partizip II(v3)
--

Tekil	haben + Partizip II				Çoğul
1. Şahıs	ich	habe ... gehabt	wir	haben ... gehabt	1. Person
2. Şahıs	du	hast ... gehabt	ihr	habt ... gehabt	2. Person
3. Şahıs	er / sie / es	hat ... gehabt	sie / Sie	haben ... gehabt	3. Person

Gestern **hat** Daniel sehr viel Angst **gehabt.** (*Dün Daniel’in bir sürü endişesi vardı.*)
Cansu **hat** am Wochenende kein Glück **gehabt.** (*Cansu’nun hafta sonu neşesi yoktu.*)

Präteritum: “haben” fiilinin Präteritum hali “**hatten**” dır.

Çekim:

Singular	hatten				Plural
1. Person	ich	hatte	wir	hatten	1. Person
2. Person	du	hattest	ihr	hattet	2. Person
3. Person	er / sie / es	hatte	sie / Sie	hatten	3. Person

Plusquamperfekt:

Asıl fiil “haben” ile Plusquamperfekt zamanda cümle kuruluşu **haben**’ın geçmiş zaman(Präteritum) hali ve partizip II ile yapılır.

Plusquamperfekt = hatten + Partizip II

Singular	hatten + Partizip II				Plural
1. Person	ich	hatte ... gehabt	wir	hatten ... gehabt	1. Person
2. Person	du	hattest...gehabt	ihr	hattet ... gehabt	2. Person
3. Person	er / sie / es	hatte...gehabt	sie / Sie	hatten ... gehabt	3. Person

Ders 17:
**Kuvvetli Fiillerin ekimi(Konjugation der starken
Verben)**

Zayıf fiiller çekimlenirken köklerinde hiçbir değişiklik olmaz. Kuvvetli fiiller ise çekimlenirken fiil kökünde bazı değişiklikler olur. Bu değişikliğin bir kuralı yoktur. Her fiil farklı değişiklikler gösterebilir. O nedenle kuvvetli fiilleri tek tek öğrenmek zorundayız. Bir fiilin kuvvetli olup olmadığını anlamak için fiili **er/sie/es/du** şahıs zamirlerine göre çekimleriz, eğer fiil kökünde bir değişiklik oluyorsa kuvvetlidir.

z.B.: Almanca fiilin kökünü bulmak için **-en** takısını atarız. gehen, geh=>kök, -en=>ek; gitmek, git=>kök, -mek=>ek

sprechen:

Er **spricht**, sie **spricht**, es **spricht**, du **sprichst**.
Fiil kökünde değişiklik var, o yüzden **sprechen** fiili kuvvetli(düzensiz) bir fiildir.

sagen:

Er **sagt**, sie **sagt**, es **sagt**, du **sagst**. Fiil kökünde hiçbir değişiklik yok, öyleyse **sagen** fiili zayıf(düzenli) fiildir.

Kuvvetli Fiillerin Çekimi Aşağıdaki Gibidir.

Kökünde değişiklik olan tüm fiiller kuvvetlidir.

Almanca Fiiller

Kuvvetli Fiillerin Çekimi			
Fiil	Kök değişikliği. Präsens(3.Tekil Şhs.)	Präteritum-Fiilin 2. Hali(3.Tekil Şhs.)	Perfekt-Fiilin 3. Hali-(V3)
gehen	--	ging	gegangen
schreiben	--	schrieb	geschrieben
fahren	fährt	fuhr	gefahren
trinken	--	trank	getrunken
kommen	--	kam	gekommen
sprechen	spricht	sprach	gesprochen

Tabloda gösterildiği gibi bir fiil her kipte değişikliğe uğramaz. Örneğin **kommen** ve **fahren** fiillerinin 3. halleri **gekommen**, **gefahren**.

Kuvvetli fiillerin birçoğu şimdiki zamanın 2. ve 3. tekil şahıs çekiminde, örneğin **fährt**, **spricht** şeklinde çekimlenirken; birçoğunun şimdiki zaman çekiminde kökte değişiklik olmaz. örneğin: **geht**, **trinkt**

Alman dilinde kuvvetli fiillerin ortak noktası fiillerin geçmiş zaman kipinde hepsinin kökünde değişiklik olması ve tüm kuvvetli fiillerin 3. halinde **-en** takısını almasıdır.

z.B.: gesprochen, gefahren

Kuvvetli fiillerin geçmiş zaman formundaki değişikliğin bir kuralı olmadığı için bu fiilleri tekrar tekrar okuyup ezberleyerek ya da sözlüklere göz atarak öğrenmeliyiz. Artık günümüzde Alman diline kuvvetli fiiller eklenmiyor. Aslında yıllardan beri bazı kuvvetli fiiller zayıf fiile dönüşüyor. Bugün birçok kuvvetli fiil zayıf fiil olmuş durumda.

Düzensiz(Kuvvetli) Fiillerin Tüm Zamanlarda ve Tüm Şahıslarla Çekimi

Aktiv Form

1. Örnek: schreiben – schrieb – geschrieben (Fiil kökü: -schreib- / -schrieb-)

PERSON	PRÄSENS	PRÄTERITUM
Ich	schreibe	schr ie b
Du	schreib st	schr ie bst
Er / Sie / Es	schreib t	schr ie b
Wir	schreib en	schr ie ben
Ihr	schreib t	schr ie bt
Sie	schreib en	schr ie ben

PERSON	PERFEKT	PLUSQUAMPERFEKT
Ich	habe geschrieben	hatte geschrieben
Du	hast geschrieben	hattest geschrieben
Er / Sie / Es	hat geschrieben	hatte geschrieben
Wir	haben geschrieben	hatten geschrieben
Ihr	habt geschrieben	hattet geschrieben
Sie	haben geschrieben	hatten geschrieben

PERSON	FUTUR I	FUTUR II
Ich	werde schreiben	werde geschrieben haben
Du	wirst schreiben	wirst geschrieben haben
Er / Sie / Es	wird schreiben	wird geschrieben haben
Wir	werden schreiben	werden geschrieben haben
Ihr	werdet schreiben	werdet geschrieben haben
Sie	werden schreiben	werden geschrieben haben

Dikkat: *Präsens* ve *Präteritum* zamanda cümle kurarken:

fiil kökü + şahıs eki

Perfekt ve Plusquamperfekt zamanda:

Şahıslara göre çekimlenmiş **haben** yardımcı fiili + “ge” + **fiil kök** + “en“(fiilin 3ncü hali)

Futur 1 de cümle kurarken:

Şahıslara göre çekimlenmiş **werden** yardımcı fiili + mastar fiil (z.B: gehen)

Futur 2:

Şahıslara göre çekimlenmiş **werden** yardımcı fiili + Fiilin 3ncü hali + Mastar halinde **haben**

Formül çerçevesinde cümle kurulur.

Aşağıdaki fiiller de benzer şekilde çekimlenir:

fliegen – flog – geflogen | glimmen – glomm – geglommen | meiden – mied – gemieden | saufen – soff – gesoffen | lügen – log – gelogen | schwören schwor – geschworen | gären – gor – gegoren | quellen – quoll – gequollen |

Tüm kuvvetli fiillerin Präteritum ve Partizip Perfekt(fiilin 3ncü hali) çekiminde kökte eşit bir sessiz harf(ler) vardır.

2. Örnek: rufen – rief – gerufen (kök: -ruf- / -rief-)

PERSON	PRÄSENS	PRÄTERITUM
Ich	rufe	rief
Du	rufst	riefst
Er / Sie / Es	ruft	rief
Wir	rufen	riefen
Ihr	ruft	rieft
Sie	rufen	riefen

PERSON	PERFEKT	PLUSQUAMPERFEKT
Ich	habe gerufen	hatte gerufen
Du	hast gerufen	hattest gerufen
Er / Sie / Es	hat gerufen	hatte gerufen
Wir	haben gerufen	hätten gerufen
Ihr	habt gerufen	hattet gerufen
Sie	haben gerufen	hätten gerufen

PERSON	FUTUR I	FUTUR II
Ich	werde rufen	werde gerufen haben
Du	wirst rufen	wirst gerufen haben
Er / Sie / Es	wird rufen	wird gerufen haben
Wir	werden rufen	werden gerufen haben
Ihr	werdet rufen	werdet gerufen haben
Sie	werden rufen	werden gerufen haben

Dikkat: *Präsens* ve *Präteritum* zamanda cümle kurarken:

fiil kökü + şahıs eki

Perfekt ve *Plusquamperfekt* zamanda:

Şahıslara göre çekimlenmiş **haben** yardımcı fiili + **Partizip Perfekt**(fiilin 3ncü hali).

Futur I de cümle kurarken:

Şahıslara göre çekimlenmiş **werden** yardımcı fiili + **mastar fiil** (z.B: *gehen*)

Futur 2:

Şahıslara göre çekimlenmiş **werden** yardımcı fiili + Fiilin 3ncü hali + mastar halinde **haben**

Formül çerçevesinde cümle kurulur.

Aşağıdaki fiiller de benzer şekilde çekimlenir:

**fahren – fuhr – gefahren | fangen – fing – gefangen | raten – riet – geraten |
kommen – kam – gekommen | stoßen – stieß – gestoßen | laufen – lief – gelaufen
| heißen – hieß – geheißen**

Tüm kuvvetli fiillerin *Präsens* ve *Partizip Perfekt*(fiilin 3. hali) çekiminde kökte aynı sessiz harf(ler) vardır.

3. örnek: bitten – bat – gebeten (kök: -bitt- / -bat- / -bet-)

PERSON	PRÄSENS	PRÄTERITUM
Ich	bitte	bat
Du	bittest	batest
Er / Sie / Es	bittet	bat
Wir	bitten	baten
Ihr	bittet	batet
Sie	bitten	baten

PERSON	PERFEKT	PLUSQUAMPERFEKT
Ich	habe gebeten	hatte gebeten
Du	hast gebeten	hattest gebeten
Er / Sie / Es	hat gebeten	hatte gebeten
Wir	haben gebeten	hatten gebeten
Ihr	habt gebeten	hattet gebeten
Sie	haben gebeten	hatten gebeten

PERSON	FUTUR I	FUTUR II
Ich	werde bitten	werde gebeten haben
Du	wirst bitten	wirst gebeten haben
Er / Sie / Es	wird bitten	wird gebeten haben
Wir	werden bitten	werden gebeten haben
Ihr	werdet bitten	werdet gebeten haben
Sie	werden bitten	werden gebeten haben

Dikkat: *Präsens* ve *Präteritum* zamanda cümle kurarken:

Fiil kökü + şahıs eki

Perfekt ve *Plusquamperfekt*:

Şahıslara göre çekimlenmiş **haben** yardımcı fiili + **Partizip Perfekt**(fiilin 3ncü hali).

Futur I' de cümle kurarken:

Şahıslara göre çekimlenmiş **werden** yardımcı fiili + **mastar fiil** (z.B: gehen)

Futur 2:

Şahıslara göre çekimlenmiş **werden** yardımcı fiili + **Partizip Perfekt**(fiilin 3ncü hali) + **haben** ya da **sein** yardımcı fiili.

Formülüne göre cümle kurulur.

Aşağıdaki fiiller de benzer şekilde çekimlenir:

schwimmem – schwamm – geschwommen | schwinden – schwand – geschwunden
| liegen – lag – gelegen | helfen – half – geholfen | gebären – gebar – geboren |
hängen – hing – gehangen

Tüm kuvvetli fiillerin **Präsens**, **Präteritum** ve **Partizip Perfekt** çekiminde kökte farklı sesli harf vardır.

Ders 18:

SIFAT ÇEKİMLERİ(Deklination von Adjektiven)

Almancada sıfat çekimlerinde artikeller yine başrol oynar. Sıfat bir isim ile belirli/belirsiz artikel arasında bulunur. Türkçede olduğu gibi bir ismin önünde bir ya da daha fazla sıfat bulunabilir. Bu durum sıfatın çekimine etki etmez. Bir ismin önünde ne kadar sıfat olursa olsun çekimi tek sıfat çekimi ile paraleldir.

- **Belirli Artikel ile Sıfat Çekimi:**

z.B: der Tag → **der warme Tag**(nominativ)

Hal	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	der alte Mann	die junge Frau	das kleine Kind
Genitiv	des alten Mannes	der jungen Frau	des kleinen Kindes
Dativ	dem alten Mann(e)	der jungen Frau	dem kleinen Kind(e)
Akkusativ	den alten Mann	die junge Frau	das kleine Kind

- **Belirli Artikel ile sıfat çekimi & Çoğul isimler:**

Çoğul bir ismin önünde bulunan sıfatı çekimlemek kolaydır. Her durumda sıfat **-en** takısı alır. Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz.

Hal	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	die alten Männer	die jungen Frauen	die kleinen Kinder
Genitiv	der alten Männer	der jungen Frauen	der kleinen Kinder
Dativ	den alten Männern	den jungen Frauen	den kleinen Kindern
Akkusativ	die alten Männer	die jungen Frauen	die kleinen Kinder

Çoğul hariç, nominativ çekimlerde tüm sıfatlar sonuna **-e** takısı alır. Buna karşın ismi niteleyen bir sıfatın önünde **ein** belirsiz artikeli varsa, ismin artikelini belirtmemiz gerekir. **z.B:** der Tag → **ein warmer Tag**(nom.)

- **Belirsiz Artikel ile Sıfat çekimi:**

- Nominativ durumda sıfatlar artikelin ekini alır d.h. artikel der -> -er; die -> -e; das -> -es
- Artikelin yapısında değişiklik olursa sıfat -en eki alır.

Hal	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	ein alter Mann	eine junge Frau	ein kleines Kind
Genitiv	eines alten Mannes	einer jungen Frau	eines kleinen Kindes
Dativ	einem alten Mann	einer jungen Frau	einem kleinen Kind
Akkusativ	einen alten Mann	eine junge Frau	ein kleines Kind

Bir ismin önünde sadece sıfat varsa çekim aşağıdaki gibi olur

Hal	Maskulinum	Femininum	Neutrum	Plural
Nominativ	alter Hund	alte Katze	altes Kind	alte Hunden
Akkusativ	alten Hund	alte Katze	altes Kind	alte Hunden
Dativ	altem Hund	alter Katze	altem Kind	alten Hunden
Genitiv	alten Hundes	alter Katze	alten Kindes	alter Hunden

Bir ismi niteleyen birden çok sıfat varsa çekimi aşağıdaki gibidir.

Hal	Maskulinum	Femininum	Neutrum
Nominativ	der gute alte Mann	die hübsche junge Frau	das spielende kleine Kind
Genitiv	des guten alten Mannes	der hübschen jungen Frau	des spielenden kleinen Kindes
Dativ	dem guten alten Mann	der hübschen jungen Frau	dem spielenden kleinen Kind
Akkusativ	den guten alten Mann	die hübsche junge Frau	das spielende kleine Kind

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi bir ismi niteleyen birden çok sıfat varsa, tek bir sıfat varmış gibi hepsi aynı kurala göre çekimlenir. İsmi önündeki sıfat sayısı çekime etki etmez.

Aşağıdaki Tablo Konuyu Daha İyi Anlamanıza Yardımcı Olabilir.

	Sıfat son ekleri				Maskulin	Neutral	Feminin
	m	n	f	pl			
Nom.	-e	-e	-e	-en	der kühle Wein	das frische Brot	die alte Frau
Akk.	-en	-e	-e	-en	den kühlen Wein	das frische Brot	die alte Frau
Dat.	-en	-en	-en	-en	dem kühlen Wein	dem frischen Brot	der alten Frau
Gen.	-en	-en	-en	-en	des kühlen Weines	des frischen Brot	der alten Frau

Plural
die alten Hunde
die alten Hunde
den alten Hunden
der alten Hunde

Yukarıdaki tabloda gri renkte belirttik **maskulin nominativ**, **neutral nominativ** ve **akkusativ**, **feminin nominativ** ve **akkusativ** tipindeki sıfat çekimlerinde **-e** son ekinin değişmeden sabit kaldığını görmektesiniz. Bu durumdan şu sonuca varabiliriz: artikelin yapısında değişiklik olmuyorsa son ek daima **-e** dir, ya da artikelde bir değişiklik oluyorsa son ek daima **-en** olur. Bu konu ile ilgili olarak diğer bir ipucu ise: Dativ, Genitiv ve Plural'da sıfatın son eki daima **-en** olur.

Tablolarla kafanızı karıştırmak istemiyoruz. Örnek cümlelerle konuyu daha iyi anlamaya çalışalım.

Haben Sie hier ein spielendes kleines Kind gesehen?
Buralarda oyun oynayan küçük bir çocuk gördünüz mü?

Der Großvater des spielenden kleinen Kindes ist mein Onkel.
Oyun oynayan küçük çocuğun dedesi benim amcam.

Ein alter Mann steht an der Ecke, er sieht sehr bedürftig aus.
Köşede yaşlı bir adam duruyor, o çok yoksul görünüyor.

Ich habe dem alten Mann ein Stück frisches Brot gegeben.
Yaşlı adama bir parça taze ekmeğ verdim.

Der alte Mann hat das frische Brot gegessen.
Yaşlı adam taze ekmeği yedi.

Die hübsche junge Frau hat *einen gut aussehenden Freund.
Genç güzel bayanın yakışıklı bir erkek arkadaşı var.

Wie nennt man einen intelligenten sensiblen und gut aussehenden Mann?
Zeki, anlayışlı ve yakışıklı bir erkeğe ne denir?

haben + Akk.

haben fiilinden sonra gelen zamir veya artikel **Akkusativ** olmalıdır. Yukarıdaki cümlede **ein gut aussehender Freund** olması gerekirken **haben** yardımcı fiilinden dolayı cümle **einen gut aussehenden Freund** şeklinde olmak zorunda.

Bu dersimizde Almancada sıfat çekimleri, belirli sıfat çekimleri, belirsiz sıfat çekimleri konularını öğrendik. Gelecek derse geçmeden önce dersi iyice anladığınızdan emin olun.

Ders 19:

SIFATLARIN DERECELENDİRİLMESİ(Steigerung der Adjektive)

Steigerung der Adjektive(sıfatların derecelendirilmesi)

Başlarken...

Sıfatlar derecelendirilebilir. Sıfatın ilk yani derecelendirilmemiş hali pozitif yapıdadır. Sıfatlar üstünlük derecelerine göre **Komparativ**(yakın üstünlük derecesi) ve **Superlativ**(en üstünlük derecesi) olarak adlandırılır.

Der Komparativ

iki nesne ya da **iki şahsı** karşılaştırır ve aradaki farkı gösterir.

*Ahmet ist groß (1,89 m), aber İbrahim ist noch **größer** (1,93 m).*
Ahmet uzun, ama İbrahim **daha uzun**.

*Gestern war das Wetter schön (leicht bewölkt, 25 Grad) und heute wird es noch **schöner** (sonnig, 28 Grad).*
Dün hava güzeldi(açık bulutlu,25 derece), ve bugün **daha güzel** (güneşli 29 derece.)

Der Superlativ

En az 3 ya da daha fazla insanları/nesneleri karşılaştırırken veya şahısların ya da nesnelerin sıradışı en üstünlük derecelerini ifade etmek için kullanılır.

Hatice ist klein (1,60 m). Elif ist kleiner (1,58 m) und Zeynep ist die kleinste (1,55 m).
Hatice küçük(1,60 m). Elif daha küçük (1,58 m) ve Zeynep en küçük (1,55 m).

*Ein VW Golf ist **teuer** (25.000 Euro). Ein Audi A4 ist **teurer** (30.000 Euro) und ein Porsche Carrera GT ist **am teuersten** (650.000 Euro).*

Bir VW Golf **pahalı** (25.000 Euro). Bir Audi A4 **daha pahalı** (30.000 Euro) ve bir Porsche Carrera GT **en pahalısı** (650.000 Euro).

» Derecelendirilen sıfat bir ismin önünde bulunabilir, o halde sıfatlar bir ismin önünde bulunarak onun rengini, şeklini ve durumunu belirtir. Bu durumda olan sıfatlara **niteleme sıfatları** denir.

*Der Fabrikarbeiter will sich ein **teures** Auto kaufen.*
Fabrika işçisi **pahalı** bir araba satın almak istiyor.

*Sein Vorgesetzter hat sich ein **teureres** Auto gekauft.*
Onun amiri **daha pahalı** bir araba satın aldı.

» Cümlede bir işi, hareketi ya da yargıyı bildiren kelimelere yüklem diyoruz. Sıfatlar cümlede yüklem görevinde de bulunabilir ve derecelendirilebilir. Bu şekildeki sıfatlara **durum zarfı** denir.

Europäerinnen sind sehr hübsch. (Avrupalı bayanlar güzel.)

Afrikanerinnen sind noch hübscher. (Afrikalı bayanlar daha güzel.)

Russinnen sind am hübschesten. (Rus bayanlar en güzeli.)

Sıfatların Derecelendirme Tablosu

Sıfatlar derecelendirilirken **Komparativ formda –er** takısını alır. **Superlativ form** ise

am ...-(e)sten ya da **bestimmte Artikel** (belirli artikel) + **-(e)ste** formülü ile yapılır.

Positiv	Komparativ	Superlativ	
		am ... sten	der, die, das ... ste
faul (berbat)	fauler	am faulsten	der, die, das faulste
langsam (yavaş)	langsamer	am langsamsten	der, die, das langsamste
neu (yeni)	neuer	am neu(e)sten	der, die, das neueste
schnell (hızlı)	schneller	am schnellsten	der, die, das schnellste

Angela ist sehr **neugierig**. (Angela çok meraklı.)

Ihre Freundin Bettina ist noch **neugieriger**. (Onun bayan arkadaşı Bettina **daha meraklı**.)

Aber meine Schwiegermutter ist **am neugierigsten**. (Ama benim kaynanam **en meraklısı**.)

Meine Schwiegermutter ist (von allen) **die neugierigste**. (Benim kaynanam (hepsinin) **en meraklısı**.)

Mein kleiner Bruder ist (von allen) **der neugierigste**. (Benim küçük erkek kardeşim (hepsinin) **en meraklısı**.)

Das kleine Mädchen ist (von allen) **das neugierigste**. (Küçük kız çocuğu (hepsinin) **en meraklısı**.)

» **Süperlativ** belirli bir artikel ile yapıldığında, artikel cinsiyeti belirtir. (e) harfi ise sonu:

-d, -ß, -sch, -t, -tz, -x ya da -z ile biten sıfatlarda daha düzgün bir telaffuz için konuşmaya yardımcı olur. Bu harfe Almanca'da konuşma yardımcısı, konuşmaya yardım eden anlamında **Aussprachehilfe** denir. Kelimenin daha estetik olarak telaffuz edilmesine yardımcı olur. Biz Türkçe'de bu tür harflere kaynaştırma harfi diyoruz. Türkçe'de iki sesli harf yan yana bulunmaz, o yüzden iki ünlü arasına bir

kaynaştırma harfi girer. Dilimizde en çok kullanılan kaynaştırma harfi **y'** dir. **z.B:** su(y)u bize getir -> Suyu bize getir.

Positiv	Komparativ	Superlativ	
		am ... esten	der, die, das ... este
breit (geniş)	breiter	am breitesten	der, die, das breinste
hübsch (güzel)	hübscher	am hübschesten	der, die, das hübscheste
süß (tatlı)	süßer	am süßesten	der, die, das süßeste
weit (uzak)	weiter	am weitesten	der, die, das weiteste

Buna Benzer Diğer Sıfatlar...

blind, blöd, dicht, echt, fest, fett, feucht, fies, fix, glatt, heiß laut, leicht, leise, mies, mild, müde, nett, rasch, sanft, satt, schlecht, spät, spitz, stolz, weise, wild, zart.

Ayrı Özeliğe Sahip Sıfatlar

» Bazı sıfatların derecelendirilmesi bir **Umlaut** (¨) ile yapılır

Positiv	Komparativ	Superlativ
alt (eski,yaşlı)	älter	am ältesten
arm (fakir)	ärmer	am ärmsten
groß (büyük)	größer	am größten
jung (genç)	jünger	am jüngsten
kalt (soğuk)	kälter	am kältesten
klug (akıllı)	klüger	am klügsten
kurz (kısa)	kürzer	am kürzesten
lang (uzun)	länger	am längsten

Buna benzer diğer sıfatlar...

dumm, gesund, grob, hart, krank, rot, scharf, stark, schwach, warm.

» Bir kısım sıfatların derecelendirilmesi düzensizdir. Bunlar aşağıdaki ekleri alır.

Positiv	Komparativ	Superlativ
dunkel (karanlık)	dunkler	am dunkelsten
edel (değerli)	edler	am edelsten
gern* (sevmek)	lieber	am liebsten
gut (iyi)	besser	am besten
hoch (yüksek)	höher	am höchsten
nah (yakın)	näher	am nächsten
teuer (pahalı)	teurer	am teuersten
viel / sehr (çok)	mehr	am meisten

Not*: gern ile neyi daha çok sevdiğimizi belirtiriz.

Ich trinke gern Apfelsaft. (Elma suyu içmeyi severim.)

Bier hat er lieber. (Bira içmeyi daha çok seviyor.)

Am liebsten trinkt sie Wein. (En çok şarap içmeyi seviyor.)

Sıfatların Niteleme Sıfatı Olarak Kullanımı:

» Sıfatların derecelendirme yapılırken bir ismin önünde niteleme sıfatı olarak bulunabilir ve ismin durumunu derecelendirerek bildirir.

z.B.:

In Frankreich gibt es guten Wein.* (Fransa'da iyi şarap var.)

Die Franzosen sagen, dass es in Frankreich einen besseren Wein gibt.

(Fransızlar diyor ki; Fransa'da daha iyi şarap var.)

Mein Vater sagt aber, dass man den besten Wein in der Türkei kaufen kann.

(Ama babam en iyi şarap Türkiye'de satın alınabilir diyor.)

Cansu ist eine fleißige Schülerin. (Cansu çalışkan bir öğrenci.)

Charlotte ist eine fleißigere Schülerin. (Charlotte daha çalışkan bir öğrenci.)

Caroline ist die fleißigste Schülerin. (Carolin en çalışkan öğrenci.)

Not* : **var** anlamındaki **es gibt** kalıbı kendinden sonra gelen ismi akkusativ yapar.

Çünkü **es gibt** ne var? sorusuna cevap verdiği için gramer olarak dolaysız bir nesnedir (Akkusativobjekt).

z.B.:

Der Stuhl

Es gibt ein Stuhl da drüben. (Yanlış), Es gibt einen Stuhl da drüben. (Doğru)

Sıfatların **Komparativ** (yakın üstünlük) Derecelendirme Formülü:

Adjektiv + er + Adjektivdeklination

Sıfatların **Superlativ** (en üstünlük) Derecelendirme Formülü:

Adjektiv + -(e)st + Adjektivdeklination

Karşılaştıralım...

» Sıfatlara derecelendirme vererek iki şahıs ya da iki nesneyi karşılaştırabiliriz. Bu karşılaştırma bize iki imkan tanır:

- **Benzerlik/Aynı Olma Durumu(Gleichheit)**

İki nesne ya da iki şahıs arasındaki benzerlik veya aynı olma durumunu belirtmek için:

so + Adjektiv + wie formülü kullanılır. Bu kalıbın alternativi **so ... wie** ve aşağıdaki benzer kalıplardır.

gleich ... wie, ebenso ... wie, genau so ... wie, doppelt so ... wie

z.B:

— Elmar ist **genau so** stur **wie** sein Vater.(Elmar, babası **gibi**, inatçı)

—Die Tochter ist **ebenso** hübsch **wie** ihre Mutter.(Kız evlat annesi **gibi** güzel.)

—Dein Bruder ist **dreimal so** fleißig **wie** du.(Erkek kardeşin senin **gibi** çalışkan.)

—Dein Vater liebt dich **ebenso** sehr **wie** deinen Bruder.(Baban seni, erkek kardeşin **gibi**, çok seviyor)

- **Zıtlık, Zıt olma Durumu(Ungleichheit)**

Zıtlık durumu **Komparativ + als**, ya da **nicht / kein- + so + Adjektiv + wie** kuralına göre yapılır.

z.B:

Dein 14-jähriger Sohn ist schon viel größer als meine 17-jährige Tochter.
(14 yaşındaki oğlun, benim 17 yaşındaki kızımdan çok daha büyük.)

Er gewinnt zwar öfter als ich, aber dennoch bin ich viel intelligenter als er.
(Benden daha sık kazanıyor, ama gerçi ben ondan daha zekiyim.)

Mein neuer Freund ist nicht so gemein wie mein alter Freund.
(Yeni arkadaşım eski arkadaşım gibi kaba değil.)

In Deutschland gibt es nicht so schöne Strände wie in Südamerika.
(Almanya'da Güney Afrika'daki gibi güzel plaj yok.)

Superlativ(en üstünlük) Derecesini Sınırlamak:

Bazen öyle durumlar olur ki bu durumlardan çok etkileniriz, çok beğeniriz. Bazen biri ya da bir şey bizi çok etkiler. Fakat bu nesne ya da şahsın en iyi ya da en güzel

olduğundan emin olamayız. Bu gibi durumları sıfatların en üstünlük derecesini(Superlativ) sınırlandırarak ifade etmeye çalışırız.

eine, einer, eines, ... + Genitivartikel Plural

z.B:

Ich war schon mal an einem der schönsten Orte dieser Welt.

(Bu dünyanın en güzel yerlerinden birindeydim.)

Charlotte ist einer der fleißigsten Schüler in dieser Klasse.

(Charlotte bu sınıftaki en çalışkan öğrencilerden biridir.)

Unsere Lehrerin ist eine der hübschesten Lehrerinnen, die ich jemals gesehen habe.

(Öğretmenimiz gördüğüm en güzel öğretmenlerden biridir.)

Dersimizin sonuna geldik, lütfen dersi iyice anladığınızdan emin olmadan sonraki derse geçmeyiniz.

Hadi destekleyin beni, destek istiyorum sizden

Çalışmalarımı beğeniyorsanız ve devamı gelsin istiyorsanız lütfen destek olun ve katkıda bulunun

facebook.com/ahmet.bergmann/

Facebook sayfamı takip edin

gelişmelerden haberdar olun, soru sorun

youtube.com/esakademi

Youtube kanalına abone olun

Burada almanca video dersler paylaşıyorum

<http://esakademi.com/>

web sitemizi daha çok ziyaret edin

Websitemizde Google reklamları yayınlanmaktadır. Site bu reklamlar sayesinde yayın hayatına devam edebilmektedir. esakademi.com reklam gösterimlerinden ve tıklamalardan para kazanmaktadır.

 Satın Al

Şu anda kitabın DEMO sürümünü görüntülüyorsunuz. Dilerseniz sadece 20 TL ödeyerek 270 sayfadan oluşan tam sürüme sahip olabilirsiniz. Satın almak için esakademi@gmail.com

Grammatik & Konversation

Deutsch für türkischsprachige Lernende

facebook.com/imahmet

twitter.com/esakademi

ahmetbergmann.com

(c) Ahmet Bergmann

Her türlü soru görüş ve önerileriniz için lütfen iletişime geçin: [esakademi\[at\]gmail\[dot\]com](mailto:esakademi[at]gmail[dot]com)